

DANMARK PÅ
SPORET

FORSLAG TIL FINANSLOV 2021

radikale **B**

INDHOLD:

DANMARK PÅ SPORET – GRØNT, FRIT OG STÆRKT	3
ØKONOMISK POLITIK UD AF KRISEN	4
GRØN	8
• GRØNT RÅDERUM PÅ 2 MIA. KR. ÅRLIGT	8
• GRØN GENSTART	8
• GRØNT IVÆRKSÆTTERI	11
• MERE NATUR, REN LUFT OG BEDRE MILJØ	11
• GRØN I VERDEN	12
FRI	15
• GLADE BØRN	15
• SKOLEN FRI OG IND I FREMTIDEN	16
• ET GODT AFSÆT FOR UNGDOMMEN	19
• LIGEVÆRD	20
• FRIHED FRA VOLD OG UNDERTRYKKELSE	24
• VÆRDIGHED OG HÅNDSRÆKNING TIL SÆRLIGE GRUPPER	26
• SUNDHED	28
STÆRK	30
• STÆRKE UDDANNELSER OG NYE IDEER	30
• ET TRYGT ARBEJDSMARKED, HVOR FLERE HJÆLPES	31
• GODE VILKÅR FOR VIRKSOMHEDER 32	32
• FLERE I ARBEJDE 36	36
• KULTUR, MEDIER og DEMOKRATI 39	39
FINANSIERING	42
OVERBLIK OVER FORSLAG OG FINANSIERING	45

DANMARK PÅ SPORET – GRØNT, FRIT OG STÆRKT

Midt i corona længes vi efter at komme ud på den anden side. Vi er endnu midt i krisen, men må samtidig sigte mod at få Danmark på sporet igen. Og vi skal gøre op med os selv, om vores indsats for at få Danmark på sporet skal handle om at forny eller falde tilbage.

For coronakrisen giver stof til eftertanke. Vi mærker frygten for vores eget og vores nærmestes helbred. Vi begrænses i vores frihed. Vi har tilbragt langt flere timer inden for hjemmets fire vægge og oplevet nærheden der. Samtidig savner vi de store fællesskaber på fodboldstadioner, til koncerter, på rejser, i skolen og på arbejdspladsen. Måske har corona ligefrem skærpet vores opmærksomhed på, hvad der er vigtigt og vigtigst for at skabe mening.

Radikale Venstres finanslovsforslag for 2021 viser vejen til det Danmark, vi ønsker. Det er spækket med investeringer i klima, uddannelse, forskning, kultur og et sundt, grønt erhvervsliv. Der er initiativer, som erstatter splittelse med sammenhold og giver flere muligheder til dem, der har mindst. For selv i en krisetid må vi ikke glemme, at det er nu, vi former fremtiden og bestemmer hvilket samfund, vi ønsker.

Vi kan ikke gøre det hele på en gang. Men med vores finanslovsforslag understreger vi, at vores ambitionsniveau er usvækket trods corona. Vi vil håndgribelige og mærkbare forandringer nu for en friere, grønnere og stærkere fremtid.

ØKONOMISK POLITIK UD AF KRISEN

Corona-pandemien har medført et stort økonomisk tilbageslag i hele verden. Heldigvis har en fornuftig og ansvarlig reformpolitik for år tilbage givet os et solidt udgangspunkt og sat os i stand til at afbøde de værste konsekvenser herhjemme. Takket være de reformer, har vi kunnet spænde et sikkerhedsnet ud under lønmodtagere, selvstændige og virksomheder. Det ændrer dog ikke ved, at krisen har haft store omkostninger for mange og har skabt stor usikkerhed om fremtiden.

Vores opgave er nu at føre Danmark og dansk økonomi sikkert igennem krisen. Med det gode udgangspunkt vi har, er det fornuftigt at føre en ekspansiv finanspolitik for at kunne afbøde virkningerne af krisen for virksomheder og sikre arbejdspladser. Ansvarlighed, tillid og troværdighed omkring dansk økonomi har til fulde vist sin værdi i denne krise og givet os handlekraft. Det skal vi værne om, både under krisehåndteringen og i tiden efter corona.

Men vi skal ikke kun føre krisepolitik. Vi skal samtidig løfte blikket og sigte efter det samfund, vi ønsker efter corona. Klimakrisen kræver akut handling og kan ikke vente. Vi skal investere mere i forskning og uddannelse – i alle dele af uddannelsessystemet – fordi viden er vores vigtigste ressource. Og i alle dele af samfundet skal vi gribe de potentialer, der ligger i øget digitalisering. Potentialer, der er blevet så tydelige for mange af os under krisen.

Ledigheden er steget som følge af krisen, men når vi kigger længere frem, står vi med de samme udfordringer, som vi gjorde for et år siden. Vi kommer til at mangle mennesker – det gælder både faglærte, sygeplejersker, pædagoger, sosu'er for blot at nævne nogle. Derfor er det så vigtigt – også når vi står midt i en krisetid – at vores politik bidrager til, at de sunde strukturer i dansk økonomi bliver bevaret fremadrettet. Med vores finanslovsforslag øger vi arbejdsudbuddet med omkring 2.000 personer, og i tillæg giver vi øget adgang til international rekruttering.

Med vores finanslovsforslag viser vi retningen for en ansvarlig vej ud af krisen; den vej vi ville gå, hvis vi havde 90 mandater i Folketinget. Regeringen fremlagde deres finanslovsforslag den 31. august, og vores finanslovsforslag er udarbejdet som en revision af deres – de prioriteringer, som er indeholdt i regeringens forslag, er således også indeholdt i vores, medmindre at det fremgår konkret, at de er taget ud.

I forhold til regeringens forslag har vi imidlertid sat barren højere.

På det grønne, hvor vi foreslår initiativer til 4,2 mia. kr. oveni regeringens forslag. Vi prioriterer klima og miljø benhårdt med omstilling af landbruget, og transporten, med klimavenlige brændstoffer, grønt iværksætteri og etablering af hele 8 nye naturnationalparker. Klima og miljø kan ikke vente. Det er nu, vi går i gang.

For vores børn, hvor vi bygger oven på de minimumsnormeringer, der blev aftalt sidste år og sikrer, at der er midler nok til en ordentlig gennemførelse af normeringerne. Vi tilføjer flere midler til ungdomsuddannelserne, så vi kan genopbygge uddannelserne efter år med skadelig sparepolitik. Og vi prioriterer ligeværd, frihed fra vold og undertrykkelse og støtte til særlige grupper.

Til videregående uddannelser og forskning, fordi viden giver udsyn og indsigt og gør os rigere som mennesker og samfund. Vi støtter regeringens ambitiøse prioritering af klimaforskning og lægger midler oven i, så satsningen ikke sker på bekostning af den øvrige forskning. Vi letter beskatningen i bunden og sikrer, at det bedre kan betale sig at arbejde for seniorer. Samtidig satser vi på digitalisering, kultur og et Danmark, der tager et større globalt ansvar – vi skal tage imod flere kvoteflygtninge, evakuere børn fra Moria-lejren og øge både udviklingsbistanden og klimabistanden.

INITIATIVER	MIO. KR. I 2021
GRØN	4.190
Grønt råderum	2.000
Grøn genstart	1.392
Grønt iværksætteri	25
Mere natur, ren luft og bedre miljø	473
Grøn i verden	300
FRI	1.028
Glade børn	225
Skolen fri og ind i fremtiden	191
Et godt afsæt for ungdommen	424
Ligeværd	45
Frihed fra vold og undertrykkelse	65
Værdighed og håndsrækning til særlige grupper	33
Sundhed	45
STÆRK	4.802
Stærke uddannelser og nye ideer	317
Et trygt arbejdsmarked hvor flere hjælpes	709
Gode vilkår for virksomheder	833
Flere i arbejde	2.500
Åbenhed og ansvar i verden	233
Kultur, medier og demokrati	210
SUM INITIATIVER	10.020

FINANSIERING

MIO. KR. I 2021

Træk på centrale reserver på §35	6.331
• Heraf træk på "coronakasse"	2.673
Finansieringsforslag	4.475
• Afskaffelse af grøn check	2.600
• Afskaffelse af boligjobordning	540
• Afskaffelse af seniorjobordning	400
• Alkoholafgifter forhøjes med 10 pct.	140
• CO ₂ -afgift på fly fra 2022	0
• Forhøjelse af partikeludledningsafgift	125
• Brændeovnsafgift fra 2022	0
• Forhøjelse af benzin- og dieselafgift	140
• Skat på digitale tjenester fra 2023	0
• Forhøjelse af stormflodafgift	200
• Intelligent grænsekontrol	100
• Tilbagerulning af børnedomstol	100
• Lettere adgang til international arbejdskraft	
• Budgetregulering promilleafgiftsfonden	130

SUM FINANSIERING

10.806

En detaljeret oversigt over initiativer og finansieringsforslag fremgår af oversigten til sidst i finanslovsforslaget.

GRØN

Man kunne frygte, at corona ville overskygge de nødvendige grønne ambitioner hos borgerne, i det politiske og hos virksomhederne. De seneste måneder har dog vist, at det ikke er tilfældet. Måske har krisen ligefrem åbnet muligheden for at stille os selv grundlæggende spørgsmål om indretningen af vores samfund. Eksempelvis bør man spørge, om hjemmearbejdsdage kunne være en del af løsningen for klimaet?

Kombineret med massive nationale og europæiske genopretningspakker har det politiske niveau en gylden mulighed for at forme et grønt vækstspor. At man ikke skal lade en god krise gå til spilde, er værd at huske på. Og vi er i stand til at håndtere flere kriser på en gang.

Derfor vil vi ikke sænke farten på den grønne omstilling.

Vores forslag til finanslov reducerer CO₂-udledningen med 5,6 mio. ton i 2030. Eller med andre ord; flere CO₂-reduktioner end alle andre beslutninger indtil nu i denne regeringsperiode. Hertil ønsker Radikale Venstre at indføre en ambitiøs CO₂-afgift, som bidrager til, at Danmark kan nå sit klimamål på 70 pct. CO₂-reduktion i 2030.

GRØNT RÅDERUM PÅ 2 MIA. KR. ÅRLIGT

Jordens fond og udtagning af klimaskadelige jorde (1 mia. kr.)

Vi vil udtage en tredjedel af det nuværende landbrugsareal inden 2050, og vi vil starte med de sårbare, lavtliggende landbrugsjorde, som har den største klima-effekt. Vi afsætter 1 mia. kr. til formålet i årene fremover og lægger pengene i en fond, der gennem opkøb, ombytning og andre greb skal realisere målet om at reducere CO₂-udledningen fra danske jorde med 3 mio. ton.

Men fondens mål skal være bredere end det. Den skal sikre en sammenhængende strategi og indsats i forhold til at få klima-, miljø- og naturhensyn ind i anvendelse af arealerne i Danmark. Hvis vi startede forfra, ville vi ikke indrette arealet, som det er i dag. Vi ville ikke have landbrug på klimaskadelige arealer. Vi ville have mere natur og flere skove. Måden, vi bruger den danske jord på, giver ikke mening. Det skal vi ændre:

- De klimaskadelige jorde skal blive til god natur og andre formål.
- Naturen har ikke plads nok og de få områder dedikeret til natur giver ikke reelle naturgevinster.
- Ovenpå vores drikkevand skal der ikke sprøjtes med pesticider.
- Landmændenes marker skal ikke ligge spredt ud, men samlet, så de bruger færre brændstoffer på transporten.
- Der skal ikke udledes kvælstof til vandmiljøer, som er særligt sårbare.
- Jorden og åer skal ikke være indrettet, så vandet blive ledt ind i byerne, hvor det oversvømmer folks kældre.

Vi skal tænke Danmarks areal ind i en større sammenhæng: Vi skal ændre landskabets udseende til gavn for klima, biodiversiteten og drikkevandet. Det gør

vi bedst ved at fjerne beslutningerne fra Christiansborg og placere beslutninger og penge i en fond. For at undgå en stigning på jordprisen skal der være incitamenter, der tilskynder landmænd til at tage lavbundslande ud. Fonden kan tage beslutninger sammen med de relevante aktører: landmænd, lodsejere, fonde, Miljøstyrelsen, Landbrugsstyrelsen med flere.

Grøn omstillingsbuffer på transport (1 mia. kr.)

Der skal træffes store beslutninger nu og i de kommende år for at sikre, at vi kan nå i mål med 70 pct.-målet i 2030. Vi skal omstille vores samfund, vores vaner og adfærd markant, herunder måden vi transporterer os på. Det koster – ikke mindst i en omstillingsperiode – og det er derfor vigtigt, at vi alle bidrager gennem den fælles kasse. Enkelte brancher, virksomheder eller borgere skal ikke bære en uforholdsmæssig stor del af byrden. Vi er klar til at investere fælles midler i den grønne omstilling.

Derfor ønsker vi, at der oprettes en fast buffer på 1 mia. kr. om året, så der ikke skal herske tvivl om, at pengene er der. Beløbet ligger oven i en eventuel råderumsfinansiering og de forskellige finansieringskilder, som kommer ved, at vi eksempelvis bruger afgiftsinstrumentet til at ændre folks adfærd. Når vi bruger afgifter, er det ikke ud fra et ønske om, at pengene kommer i statens kasse. Midlerne skal tilbage til borgere og virksomheder, men på en måde som gør grøn adfærd billigere og sort dyrere.

- Vi ønsker at understøtte salget af grønne biler frem mod en målsætning om 1.000.000 elbiler i 2030 eksempelvis ved forsat lempelige afgiftsregler for elbiler eller andre instrumenter, som effektivt understøtter målet.
- Samtidig skal vi kickstarte elbilerne ved at sørge for, at alle nye taxaer er grønne (10 mio. kr.).
- Cykler: Elbiler er bedre end benzinbiler. Men allerbedst er det, hvis de mange korte køreture kan udskiftes med en cykeltur. Derfor skal vi udbygge vores cykelinfrastruktur.

GRØN GENSTART

Grønt investeringsvindue (500 mio. kr.)

Vi foreslår at etablere et midlertidigt investeringsvindue for erhvervsinvesteringer, med henblik på at gøre virksomhederne bedre i stand til at omstille sig til at producere og drive virksomhed grønt.

Investeringsvinduet skal gælde i 2021 og 2022 og omfatte investeringer, som mindsker klimabelastningen ved virksomhedens drift og produktion. Vi sigter mod en ordning, som udformes, så det årlige mindreprovenu ligger på omkring 500 mio. kr.

Udfasning af olie- og gasfyr (400 mio. kr.)

Olie og naturgas er ikke nødvendige i den individuelle opvarmning, da varmepumper udgør et godt og billigt alternativ. Derfor foreslår vi, at oliefyr fra 2025 skal være helt forbudt. Fra 2030 skal det samme gælde for gasfyr, med mindre de bruger biogas.

For at skubbe på udviklingen skal der oprettes en attraktiv støtteordning til udskiftning af fyrene. At sløjfe oliefyret og naturgasfyret er nogle af de lavest hængende frugter i den danske grønne omstilling. Vi vil indføre en pulje på 400 mio. kr. til at kickstarte udskiftningen af oliefyr.

Samtidig skal det være billigere at afmelde sig naturgasnettet. Naturgas-kunder skal i dag betale cirka. 8.000 kr. for at afkoble sig naturgasnettet. Puljen ovenfor skal også bruges til at reducere den udgift.

Forskning i P2X, CO₂-fangst og grønne brændstoffer (375 mio. kr.)

Vi vil afsætte penge til forskning, udvikling og demonstration af nye grønne teknologier, herunder elektrofuels og CCS.

Elektrofuels: Gennem en proces, der hedder elektrolyse, kan grøn strøm gøres til grønt brændstof. Dermed kan det erstatte fossile brændsler i tung industri og tung transport, hvor den grønne omstilling ellers er svær og dyr.

Elektrofuels og P2X kan blive Danmarks næste vindmølleeventyr. For eksempel kan det blive til grønne flybrændstoffer eller brændstoffer til skibe.

CO₂-fangst: Flere industrier vil også i de næste mange år udlede store mængder CO₂. Men gennem CCS kan man fange CO₂'en og lagre den eller udnytte CO₂ til andre formål, så vi sparer atmosfæren for mere udledning.

Fælles for P2X og CO₂-fangst er, at det kun kan lykkes, hvis vi tør satse stort nu. Der er allerede afsat midler, men for at kickstarte udviklingen ønsker vi udbud med P2X-demonstrationsanlæg, som kan modne teknologien. Det samme gælder CO₂-fangst. Vi har afsat 375 mio. kr. til initiativet i 2021 fra coronakassen. Fra 2022 vil initiativet blive finansieret fra CO₂ afgiften på fly jf. boks "Grøn finansiering med positiv klimaeffekt". På den måde skaber vi arbejdspladser på kort sigt med stort potentiale på langt sigt – både for økonomi og klima.

Ladestandere (100 mio. kr.)

For folk, der gerne vil købe en elbil, er det vigtigste ofte – næst efter indkøbsprisen – at der er mulighed for at lade bilen op. Man ønsker sikkerhed for, at man ikke står på herrens mark med et fladt batteri. Der er allerede afsat midler, men vi kan konstatere, at danskernes lyst til at købe en elbil overgår tempoet, hvormed der bliver opstillet ladestandere. Derfor vil vi afsætte ekstra 100 mio. kr. til flere ladestandere i 2021 udover de allerede afsatte midler.

Samkørsel (17 mio. kr.)

I dag kører der stort set kun 1 person i hver bil. Gennem samkørsel kan vi spare både CO₂ og tid for alle på grund af mindre trængsel. Derfor vil vi i 2021 lave et forsøg med samkørselsbaner, hvor man kun må køre, hvis der er 2+ i bilen. Her kan busser også køre. Forsøgene laves på udvalgte flersporede indfaldsveje til de større byer, og vejene udvælges efter trængsel. For eksempel Holbækmotorvejen eller Åboulevarden i København.

GRØNT IVÆRKSÆTTERI

Grønt iværksætterkorps (20 mio. kr.)

Grøn teknologi skal løftes ud fra universiteterne. Derfor er der behov for bedre samarbejde mellem universiteter, start-ups og det etablerede erhvervsliv. Korpsset skal facilitere, at iværksættere og erhvervsfolk kommer i kontakt med universiteter og forskere for at sikre en mere direkte vej fra forskning til bæredygtig forretning.

Grønt iværksætterkorps forankres i Innovationsfonden med lokale innovationssenheder på universiteternes forskningsmiljøer. 4 mio. kr. tildeles Innovationsfonden til sekretariatsbetjening, og hvert universitet tildeles 2 mio. kr. til at facilitere initiativet.

Initiativet er hentet fra det 14. Klimapartnerskab, anbefaling 4.

Grønt iværksætterpanel (5 mio. kr.)

Flere grønne vækstiværksættere er nødvendigt for, at ideer kan blive til forretning i storskala og dermed underbygge "udviklingssporet" i Klimarådets rapport.

Derfor foreslår vi, at der nedsættes et grønt iværksætterpanel bestående af grønne vækstiværksættere, investorer og videnpersoner, som skal rådgive regeringen og Folketinget og komme med konkrete anbefalinger til, hvordan vi kan understøtte, at Danmark får flere succesfulde, grønne iværksættere.

Da en af de helt store udfordringer er at koble forsknings- og uddannelsesinstitutionernes viden til virksomheder, foreslår vi, at panelet nedsættes som et tværministerielt initiativ mellem Erhvervsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Midler til grønt iværksætteri i Innoboosterordningen

Som beskrevet nedenfor i afsnittet STÆRK vil vi afsætte 300 mio. kr. til Innovationsfondens Innobooster-ordning i 2021 og 2022. Innobooster-ordningen yder støtte til iværksættere og start-ups. Med den eksisterende fordelingsnøgle vil ca. 43 mio. kr. gå til grønne iværksættere.

MERE NATUR, REN LUFT OG BEDRE MILJØ

Naturnationalparker og urørt skov (200 mio. kr.)

Danmark mister arter, og især arter relateret til naturlig skov uden fældning er i tilbagegang. Derfor vil vi i 2021 og 2022 bruge 200 mio. kr. om året på at udlægge urørt skov. Der er her tale om midler, der går ud over det, der er afsat på regeringens finanslovsforslag.

Herudover har vi afsat midler til 'Jordens Fond', som har til formål at sikre en sammenhængende strategi og indsats i forhold til at få klima-, miljø- og naturhensyn ind i anvendelse af arealerne i Danmark.

Vi foreslår at oprette i alt 10 nye naturnationalparker. Sidste år lykkedes vi med at få afsat midler til de to første naturnationalparker, så Gribskov og Fussingø nu

bliver omdannet til områder, hvor naturen har førsteret. Nu skal vi tage næste skridt og lave en samlet plan, så vi får i alt 10 nye store naturnationalparker. De midler, som vi har afsat i 2021 og 2022 rækker til at etablere de resterende 8 naturnationalparker. Der afsættes 10 mio. efter 2022 til driftsomkostninger.

Ren luft-zoner (8 mio. kr.)

Vi vil give alle kommuner mulighed for at indføre ren luft-zoner, som omfatter alle køretøjer – også personbiler. Vi foreslår en model, hvor personbiler gradvist skal forurene mindre. Inden for ren luft-zonerne skal personbiler leve op til Euronorm 5 hurtigst muligt og Euronorm 6 få år efter. Desuden skal lastbiler, busser og varebiler leve op til Euronorm 6 hurtigst muligt. Der bør være undtagelser for de typer af køretøjer og maskiner, hvor der ikke findes alternativer.

Innovationscenter for økologisk landbrug (15 mio. kr.)

Økologi leverer mange goder til samfundet. Fra beskyttelse af vores drikkevand over dyrevelfærd til sunde fødevarer, som forbrugerne stoler på. For at fordoble det økologiske areal, som målet er i forståelsespapiret, ønsker vi, at der oprettes et Innovationscenter for økologisk landbrug.

Innovationscentret skal hjælpe danske landmænd med at udvikle arealer og produkter, så både produktion, forbrug og eksport af danske, økologiske varer kan blive ved med at stige.

Klimatilpasning, kystbeskyttelse og stop for udledning af spildevand (250 mio. kr. årligt i 2021 og 2022, derefter 200 mio. kr.)

Radikale Venstre vil oprette en klima- og kystfond, der fremmer klimatilpasning og kystbeskyttelse. Det skal blandt andet hjælpe til at stoppe overløb fra kloaker og undgå at spildevand bliver ledt ud i for eksempel Øresund samt at undgå stormfloder i vores mange kystbyer, som eksempelvis Sønderborg og Stege var udsat for i 2017. Fonden skal give medfinansiering til kommunale projekter som for eksempel separat kloakering og grønne overfladeløsninger. Fonden finansieres dels af staten, dels via en forhøjelse af stormflodsafgiften.

I tillæg hertil foreslår vi, at kommuner og regioner skal lave helhedsplaner for klimatilpasning, herunder reduktion af overløb, hvor der tages udgangspunkt i de kommunale tilpasningsplaner, så skybrud, stigende grundvands- og havvandsniveau samt stormflod kan håndteres mere effektivt. Derudover er der behov for et servicetjek af lovgivningen, blandt andet så administrative forhindringer fjernes, og der gives bedre låneadgang til kommuner på området.

GRØN I VERDEN

Additional klimabistand (300 mio. kr.)

Klimaet kender ingen grænser. Derfor skal vores indsats for at nedbringe CO₂-udslippet i Danmark suppleres med en ny og additional klimabistand. Med additional mener vi udviklingsbistand oven i de eksisterende midler, der skal målrettes klimaindsatser i udviklingslande. Pengene skal gå til klimainitiativer i udviklingslande, som har færre muligheder for at løse klimakrisen, men hvor få penge kan nå langt. I mange tilfælde kan klimainitiativer også bidrage til folkesundheden for eksempel ved at fjerne luftforurening eller plante træer, der både optager CO₂ og

giver arbejde til lokale. I 2020 fik vi afsat 150 mio. kr., men fra 2021 vil vi afsætte 300 mio. kr. til additional klimabistand. Initiativet her er et første skridt. Ambitionen skal være, at vi over en årrække får hævet den additionelle klimabestand til 1 mia. kr. årligt.

GRØN FINANSIERING MED POSITIV KLIMAEFFEKT

Vi skal tage skridt, som med det samme har en effekt og reducerer CO₂-udledningen og/eller bidrager til at mindske forureningen i Danmark. I den sammenhæng er initiativer, som bidrager med finansiering mindst lige så vigtige som initiativer, der kræver finansiering.

I vores forslag til finanslov er følgende finansieringselementer samtidig vigtige grønne initiativer:

- CO₂-afgift på udledningen fra fly: Fra 2022 skal alle fly, der letter fra Danmark, betale 250 kr. for hvert ton CO₂, flyet udleder. Denne model giver en yderligere konkurrencefordel til de flyselskaber, som flyver med mindre forurenende fly. Provenuet fra afgiften skal finansiere forskning i P2X, CO₂-fangst og grønne brændstoffer herunder grønne flybrændstoffer samt til en skovfond. Træer optager og binder CO₂. Derfor skal landmænd, som ønsker at dyrke skov på deres marker, have støtte til omlægning. Det er en omkostningseffektiv måde at få mange nye træer på, da landmændene stadig kan tjene penge på skovdrift.
- Hævet diesel- og benzinafgift. Højere priser på diesel- og benzin vil i sig selv give en klimagevinst samtidig med, at det styrker incitamentet til at købe en elbil.
- Forhøjelse af partikeludledningsafgiften bidrager til en hurtigere udskiftning af gamle dieslbiler med nyere og grønnere biler.
- Brændeovnsafgiften vil erstatte afbrænding af biomasse med andre energikilder som eksempelvis grøn el og fjernvarme.

radikale **B**

FRI

Det giver mening, når politik sætter mennesker fri til at leve, som de gerne vil. Det starter med glade børneliv. Alle børn har ret til at blive mødt af nærværende og dygtige voksne, der vil dem. Vi skal have ordentlige normeringer med uddannede pædagoger i daginstitutionerne. Vi skal give alle skoler rum til at tænke nyt. Hvis de vil, skal de have mulighed for at bygge videre på de af forårets skoleformer, der viste os, hvordan trivsel, arbejdsglæde, kreativitet og læring blomstrer op, når vi erstatter kontrol og regulering med tillid og frihed. Vi vil sætte lærerne fri fra test og målinger, så de kan få tid til at danne gode relationer til eleverne og skabe fantastiske læringsmiljøer. Det er afsættet for gode ungdomsliv.

Vi ved, at uddannelse sætter mennesker fri, giver muligheder og udligner skellene i mellem os. Derfor er det ikke nok, at vi har parkeret grønthøsteren, vi skylder at geninvestere i vores fælles fremtid.

Unge på kanten af samfundet og i udsatte boligområder skal mødes med en udstrakt hånd – ikke udskamning og straf. Alle skal med! Ingen skal opleve, at deres køn, seksualitet, baggrund, alder eller bopæl begrænser deres muligheder. Vi vil sætte ind over for vold, undertrykkelse, sexisme og diskrimination. Det handler om ligestilling og lige muligheder. Det gælder gennem hele livet. Særligt udsatte grupper skal sikres den nødvendige hjælp, og syge skal have en værdig behandling.

For når vi lever sammen og frie, lever vi godt.

GLADE BØRN

Ordentlige normeringer med uddannede pædagoger (200 mio. kr.)

Børn skal være omgivet af dygtige og uddannede voksne, der ser dem og har tid til at skabe nærvær i relationen med det enkelte barn. Det er ikke nok at få flere voksne. Derfor foreslår vi, at vi lægger et krav ind i minimumsnormeringerne i 2025 om, at 75 pct. af de voksne skal være uddannede pædagoger eller i gang med at uddanne sig til meritpædagog. Reserven til minimumsnormeringer er for lille. Derfor afsætter vi nye penge til at få lederandelen ned, således at lederne ikke tæller med i normeringen i den tid, de er på kontoret.

Derudover vil vi give bedre mulighed for udskudt børnehavestart (jf. nedenfor), hvilket også finansieres med midlerne her.

Senere børnehavestart (indeholdt i normeringsinitiativ)

Ligesom med skolestart er det i dag den enkelte kommune, der beslutter, hvornår børn starter i børnehaven – og mange steder ligger overgangsalderen væsentligt under 3 år. Resultatet er, at en del af de børn, der begynder i børnehaven, reelt ikke er klar til at forlade vuggestuen. Det presser det pædagogiske personales mulighed for at give omsorg og levere et tilfredsstillende pædagogisk tilbud til alle børn. Forslaget er derfor, at forældre skal have lov til at vælge, at deres barn ikke skal starte i børnehaven, før det er fyldt 3 år.

Udskudt skolestart (indeholdt i normeringsinitiativ)

Det skal være muligt for forældre at vælge, om deres børn skal starte et år senere i skole. I dag ligger beslutningen hos kommunerne, og det har ført til, at stadig færre børn får mulighed for at starte i skole dét år, de fylder 7. Det har konsekvenser for de børn, der i stedet for en tryk og god skolestart oplever nederlag, usikkerhed og utryghed ved at starte i skole. Valget bør i stedet være forældrenes, så de i samspil med det faglige personale i børnehaverne kan træffe den beslutning, der er bedst for det enkelte barn. Børn skal begynde i børnehave og skole, når de er klar – ikke når det passer ind i kommunernes økonomi.

Byggelegepladser (25 mio. kr.)

Vi ønsker at sikre, at der i langt flere kommuner er en byggelegeplads, som dagtilbud, skoler, klubber, børn med deres forældre og bedsteforældre m.fl. kan komme og tumle sig på. Midler kan gives som tilskud til etablering og drift, som i øvrigt skal ske i et samspil mellem kommunen og frivillige, virksomheder mm.

SKOLEN FRI OG IND I FREMTIDEN**Mere frihed i folkeskolen** (3 mio. kr.)

Forårets skole under corona tydeliggjorde meget om folkeskolen, som vi allerede vidste. Vi så, at mange elever og lærere nød godt af mere udeskole, mere åben skole og tætte relationer mellem lærere og elever i mindre hold. Eleverne havde god mulighed for fordybelse og kreativitet. Mange af de sårbare elever oplevede en opblomstring, og der var færre konflikter. Lærerne fik faglig frihed, og arbejdsglæden og kreativiteten voksede. De erfaringer må vi ikke lade gå til spilde. Vi har en enestående mulighed for at tænke nyt og sætte skolen fri til at lykkes med mange af de gode intentioner, der indtil nu har været svære at realisere under de mange krav, mål, test og styringsformer, som folkeskolen er underlagt.

Derfor vil vi give alle landets skoler muligheder for under folkeskolens forsøgsparagraf (§55), at fortsætte og udvikle de tiltag, der fungerede godt for dem. Forsøgene skal løbe frem til udgangen af næste skoleår i sommeren 2022 og iværksættes med afsæt i den enkelte skoles konkrete erfaringer og virkelighed – og følges op af en systematiseret vidensopsamling.

Vi vil derfor afsætte 3 mio. kr. til en videns- og evalueringsindsats forankret hos læringskonsulenterne. Indsatsen skal omsætte og sætte system i de mange lokale erfaringer, så vi kan finde de bedste løsninger på en god folkeskole for alle børn. Ved at sætte skolen fri fra de mange bånd og snærende bånd sikrer vi rammerne for, at skolerne kan lykkes med at øge kvaliteten i skolen, men på måder, der giver mening for den enkelte skole lokalt. Det skal gå hånd i hånd med, at skolerne også har ressourcerne.

Flere lærere i folkeskolen (udmøntning af FL-20)

Med sidste års finanslov sikrede vi folkeskolen et tiltrængt løft. En milliard kroner i varige midler er på vej ud i folkeskolen over de næste år. De skal bruges til at ansatte flere lærere til børnene. Det er ikke for at lappe huller, men for at øge den kvalificerede lærerstab og dermed øge kvaliteten i skolernes arbejde sammen med eleverne. Det perspektiv skal vi i fællesskab holde fast i, når den endelige model for udmøntning af midlerne skal forhandles på plads.

For Radikale Venstre er det vigtigt, at modellen – for udmøntningen af midlerne fra 2021 og frem – der skal forhandles, leverer en varig løsning, så den ikke skal genbesøges og forhandles fra år til år. Kommunerne skal have vished for, hvordan pengene udmøntes i årene frem. Garantien for varigheden af midlerne skal være tydelig, så vi sikrer, at kommunerne er trygge ved at anvende midlerne på fastansættelser, sådan som de er tiltænkt. Det er væsentligt for, at midlerne reelt kommer ud at virke i skolerne og kommer børnene til gode. I lyset af, at corona har forsinket forhandlingerne, kan det dog blive nødvendigt med en midlertidig løsning igen i år, da det er helt afgørende at få den rigtige og ubureaukratiske model, der kan virke permanent. Den endelige model skal fordele de afsatte midler på en ubureaukratisk måde og med krav om, at kommunerne hvert år redegør for deres udvikling i at sikre flere lærere til børnene. Alle børn har ret til dygtige lærere, der har tid til at lytte og ro til skabe fantastisk undervisning sammen med eleverne.

Styrk åben skole (10 mio. kr.)

Forårets skole vendte op og ned på rammerne for undervisningen i folkeskolen. Det tvang lærerne til at tænke kreativt og finde nye måder at lave skole på. Det gav bedre muligheder for at flytte læring væk fra bøgerne og ud i nye rum, hvor flere børn kunne være til, lære og føle at de bidrog. De første evalueringer af blandt andet udeskolen, der fik en stor opblomstring, viste, at elevernes sociale trivsel, glæde og læring steg.

Det giver så meget mening, når skolen åbner sig op og inddrager mangfoldigheden uden for skolen. Når biologi læres og leges ind ved at dyrke udelivet, fiske og sprætte fisk op eller gå på eventyr i skovbunden. Eller når billedkunsten flytter op af kælderlokalet og ud på kunstmuseer og byvandring. Det åbner for en mangfoldighed af måder at være og lære i skolen, der giver plads til, at flere børn kan lykkes, finde motivation og få styrket relationerne til læreren og de andre elever. I foråret lykkedes skolerne med rigtig meget af det, der har været svært at få til at fungere tidligere. Det skal vi holde fast i – også efter corona.

Derfor vil vi afsætte 10 mio. kr. til understøtte skolernes arbejde med den åbne skole. Pengene skal forankres i kommunerne.

Fag om teknologiforståelse til alle børn i Folkeskolen

(750 mio. kr. over 10 år)

Fremtiden kalder på en helt ny faglighed hos de kommende generationer. Når teknologi er alle vegne, vil fremtidens analfabeter være dem, som ikke forstår teknologiens sprog. Teknologiforståelse er andet og mere end computerfærdigheder. Det handler ligeså meget om dannelse og kritisk tænkning. Vi har en forpligtelse til at lære børn og unge, hvordan man gennemskuer manipulation på sociale medier og at klæde dem på til at klare sig i et arbejdsliv, hvor digital teknologi og kunstig intelligens vil være en integreret del af de fleste job. Det handler om, at ruste børn og unge til den fremtid, der venter dem og styrke dem i at håndtere den digitale verden, som en stor del af deres hverdag allerede centerer sig om.

Fremtiden kommer kun til at kræve mere af de næste generationers teknologiske kompetencer og forståelse. Alligevel er det de færreste børn og unge, der i dag får systematisk og dybdegående undervisning i, hvad teknologi kan og gør ved os og verdenen. Det giver ingen mening. Derfor vil vi indføre teknologiforståelse som obligatorisk fag i folkeskolen. Vi ønsker, at teknologiforståelse både bliver et

selvstændigt fag og en integreret del af alle andre fag i skolen. Faget skal træne børn og unge i at forholde sig kreativt og kritisk til, hvad teknologien kan, og hvordan den påvirker samfund og menneskers liv på godt og ondt.

Vi afsætter i alt 750 mio. kr. fordelt over de næste 10 år til gradvist at indføre et obligatorisk fag i teknologiforståelse for alle børn i 1.-9. klasse mellem 2022-2025 samt sikre, at teknologiforståelse løbende bliver en integreret del af alle fag henimod 2030. Midlerne skal bruges til at opbygge de nødvendige kompetencer gennem fem konkrete initiativer: 1) etablere et nationalt videnscenter, der skal udvikle det faglige fundament. 2) indføre faget som linje- og masterfag på læreruddannelsen 3) efteruddanne undervisere på læreruddannelsen samt lærere i folkeskolen, 4) indføre faget i folkeskolen og 5) sikre ledelsesmæssig forankring og løbende evaluering.

Teach first (3 mio. kr. stigende til 9 mio. kr. i 2023 og derefter)

Folkeskolen har i alt for mange år været underfinansieret og overreguleret. Med sidste års finanslov sikrede vi det varige løft, som betyder, at der nu kommer flere lærere ud på skolerne. Det er der i den grad brug for. Alle børn skal have adgang til dygtige lærere, der har tid til at være nærværende i relationen med den enkelte elev. En nylig undersøgelse viser imidlertid, at de mest ressourcestærke lærere i høj grad underviser på de skoler, som har de mest ressourcestærke elever – hvilket gør det ekstra svært for skoler i de mest socialt belastede områder.

Teach First er et initiativ, som i sin opbygning bidrager til at løfte den udfordring – og gode resultater er allerede opnået. Teach First rekrutterer bachelorer og kandidater fra mange forskellige områder og uddanner dem til lærere samtidig med, at de arbejder på skoler med en stor andel af udsatte børn og unge. Teach First har indtil nu været finansieret af fondsmidler, hvilket har skabt stor usikkerhed om programmets fremtid samt begrænset dets muligheder for at udvikle og ekspandere.

Derfor vil vi afsætte 3 mio. kr. i 2021, stigende til 6 mio. i 2022 og 9 mio. fra 2023 til at skabe tryghed og vished om Teach First drift og vedvarende udvikling.

Bedre indeklima og hygiejne i folkeskolen (100 mio. kr.)

Et godt fysisk læringsmiljø er en forudsætning for at kunne lære og udvikle sig. Vi har længe kendt til problemerne med indeklima, og de blev kun understreget yderligere med forårets skole, hvor den hyppige udluftning, bedre hygiejne, rengøring med mere skabte mærkbare forskelle i hverdagen på skolerne. Eleverne har gang på gang råbt op med ønske om et bedre indeklima i folkeskolen – det er på tide, at vi lytter. Det er en stor opgave at forbedre indeklimaet i hele landet på én gang. Én ting er, hvordan et godt indeklima kan sikres i nye skolebyggerier. Noget andet er, hvordan vi forbedrer forholdene i de eksisterende skoler. Rigtig mange skoler i Danmark er ældre byggerier, der har brug for forskellige indsatser. Det kan være alt fra større renoveringer til noget så simpelt som nye lamper i klasselokalet. Derfor vil vi med dette initiativ understøtte kommunernes arbejde med at styrke hygiejnen og prioritere forbedringer af indeklimaet fremadrettet.

Vi afsætter 15 mio. kr. til en national screeningsindsats, der kan give et landsdækkende og helhedsorienteret billede på indeklimaet i skolerne. Vi vil benytte den nationale screening til at etablere et Danmarkskort, der viser, hvordan det går med skolernes indeklima i hver enkelt kommune. Det skal give et samlet lands-

dækkende billede af udfordringerne, der kan hjælpe kommunerne til at prioritere de nødvendige forbedringer, således at der sættes ind de steder, hvor det giver mest mening. Opgaven skal forankres hos DCUM, der også har kompetencerne til at uddanne det tekniske og pædagogiske personale på skolerne, så de fremadrettet selv kan lave en solid vurdering af indeklimaet.

Samtidig vil vi gribe corona-krisens momentum for at sikre forbedringer nu og her. Derfor ønsker vi også, at afsætte en pulje på 85 mio. kr., der skal gå til at forbedre skolernes hygiejne- og sanitetsforhold. Det skal være slut med toiletter, der er så ulækre, at eleverne ikke vil bruge dem. Det giver ingen mening, at elever holder sig for at undgå besøg på skoletoiletet. Det påvirker både trivsel, sundhed og indlæring. Corona har betydet store fremskridt i hygiejnen på skolerne. Det skal vi holde fast i – også i forhold til toiletforholdene. Pengene kan eksempelvis bruges på nyt inventar, mindre renoveringer, permanentgøre midlertidige løsninger med flere håndvaske, sæbe med videre.

ET GODT AFSÆT FOR UNGDOMMEN

Geninvestering i ungdomsuddannelser (260 mio. kr.)

Efter år med besparelser lykkedes det med sidste års finanslov at få stoppet grønthøsteren på vores uddannelser. Men det er ikke nok at lade sparekniven blive i skuffen. Vi skylder både de unge og de hårdt pressede uddannelsesinstitutioner at give dem bedre betingelser. Uddannelse sætter fri og giver lige muligheder for at leve det liv, man drømmer om. Vi vil ikke lade ungdomsuddannelserne holde for, når der skal findes penge til paskontrol ved grænsen eller mere nærpolti. At spare på uddannelse er som at save den gren over, vi selv sidder på. Det giver ingen mening! Derfor vil vi tilbageføre de godt 220 mio. kr., som ungdomsuddannelserne skulle spare i 2019 og lægge flere midler oven i, så vi igen kan komme i gang med at investere i vores fælles fremtid.

Løft af den forberedende ungdomsuddannelse (FGU) (60 mio. kr.)

Uddannelse er det bedste værktøj til at sikre unge muligheder for at leve meningsfulde liv, hvor de bidrager til og tager aktivt del i samfundet. FGU'en, som slog dørene op for første optag i 2019, er et vigtigt initiativ til at nå målet om at få alle unge i uddannelse og senere job, men uddannelsen har været underfinansieret fra begyndelsen. Til trods for, at der er tale om en gruppe af unge, der netop har særlige behov, har eleverne på FGU – i modsætning til unge på andre typer af ungdomsuddannelser – ikke mulighed for at modtage specialpædagogisk støtte (SPS). Vi har ikke råd til at tabe denne gruppe af unge, som alt for ofte ender med at stå uden for uddannelses- og arbejdsmarkedet. Derfor vil vi styrke FGU'en gennem et ekstraordinært tilskud, som skal give mulighed for, at skolerne kan ansætte specialpædagogiske medarbejdere.

Ungdom fri for kriminalitet (75 mio. kr.)

I årevis har parolen over for unge på vej ud i kriminalitet været mere konsekvens og strengere straffe. Men bandeskyderier og ungdomsmiljøer, der flyder med stoffer, viser med al tydelighed, at den tilgang har spillet fallit. Der er brug for en ny tilgang, hvor vi satser på forebyggelse, og hvor indsatsen kommer tættere på og i øjenhøjde med de unge. Derfor vil vi ansætte 100 kriminalitetsforebyggere med særlig fokus på at forhindre, at den unge generation rekrutteres til banderne. Derudover skal midlerne anvendes til at styrke indsatsen for at bekæmpe, at stof-

fer flourer blandt unge i nattelivet, herunder gennem ny viden om området, øget oplysning og styrkelse af gadeplansindsatser.

100 pct.-målsætning for unge i udsatte boligområder (25 mio. kr.)

Unge i udsatte boligområder trænger til en udstrakt hånd. Ikke udskamning og straf. Vi vil skabe håb for den næste generation af unge, reelt lige muligheder og mere tryghed i de udsatte boligområder. Vi vil have handling nu, der sikrer, at 100 pct. af unge i alderen 16-18 år, som bor i et af de 28 boligområder på den såkaldte ghettoliste, er i gang med uddannelse, har et arbejde eller et fritidsjob i 2023.

I dag er næsten 10 pct. af unge i den gruppe hverken i uddannelse eller job. Sammenligner vi med samme gruppe i resten af befolkningen (ikke-almene beboere), er tallet 4,6 pct. Det kræver først og fremmest en lokal indsats at vende udviklingen, men vi vil gøre, hvad vi kan fra Christiansborg for at skabe rammerne for en bedre og mere effektiv indsats.

Derfor vil vi afsætte 15 mio. kr. til en håndholdt, positiv straksindsats over for fravær og frafald i udskolingen og på ungdomsuddannelser. Mange udsatte børn og unge forsømmer skolen – og det er ofte svært for dem at indhente sidenhen. Det gælder især for børn og unge i de udsatte boligområder.

Desuden vil vi afsætte 10 mio. kr. til en fritidsjob-garanti til de 13-16 årige, som bor i de 28 områder på ghettolisten. Forskning peger på, at det kan forebygge, at de unge senere får svært ved at gennemføre en ungdomsuddannelse og fastholde et fuldtidsjob.

Mind Your Own Business (4 mio. kr. i 2021, stigende til 8,5 mio. kr. fra 2022)

Mind Your Own Business (MYOB) er et initiativ, som gør dét, der er brug for, for at få alle unge fra udsatte boligområder i uddannelse og job; viser unge mænd i de udsatte boligområder en anden vej end bander og håbløshed. Med iværksætterier som omdrejningspunkt arbejder MYOB på at styrke drenge i udsatte boligområder og give dem troen på sig selv. Det har de gjort i en årrække med stor succes, men de står snart uden finansiering. Derfor vil vi afsætte 4 mio. kr. i 2021 og herefter 8,5 mio. kr. årligt til at sikre, at MYOB fremover kan fortsætte det vigtige arbejde.

LIGE VÆRD

Styrket seksualundervisning i grundskolen (5 mio. kr.)

Den igangværende debat om sexisme tydeliggør, at vi har brug for et opgør med de forstokkede kønsopfattelser, der fortsat gælder i vores samfund. Børn og unge skal have de nødvendige redskaber til at passe på sig selv og hinanden og til at forholde sig til køn, krop, identitet, grænser og seksualitet. Det kræver bedre og mere tidssvarende seksualundervisning i grundskolen. En undersøgelse foretaget af ALS Research for UVM viste i 2019, at faget sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab (SSF) i grundskolen har store mangler, og at for få elever får den undervisning, de har krav på og brug for.

Sex & Samfund og KOSMOS vil i et partnerskab kunne levere en indsats, der styrker SSF-faget gennem fire grundelementer:

- 1) Inspirationsmateriale til skoleledelserne og de kommunale undervisnings- og sundhedsforvaltninger med konkrete redskaber til at løfte og forbedre undervisningen.
- 2) Kompetenceudvikling af nøglepersoner. Kompetenceudviklingen tilpasses den tid og de ressourcer, der er til rådighed på de enkelte skoler.
- 3) Etablering af faglige netværk for tovholdere for SSF. Sex & Samfund og KOSMOS vil facilitere netværket med faglige input, rådgivning og træning.
- 4) Evaluering og forankring af initiativet. Denne gennemføres af UC-Syd og deles med landets øvrige professionshøjskoler.

Derfor afsætter vi 5 mio. kr., der skal understøtte partnerskabet og sikre god og normkritisk seksualundervisning i grundskolen.

Obligatorisk modul om køn, krop og seksualitet på læreruddannelsen (7 mio. kr.)

Inkluderende og tidssvarende seksualundervisning er et afgørende element for at komme billed-delinger, puttemiddage, diskrimination af LGBT+ personer, mistrivsel, sexismen med videre til livs. Det kræver, at lærerne har de nødvendige kompetencer til at lære børn og unge om køn, krop og grænser. Derfor er det langt fra tilstrækkeligt, at kun 20 pct. af de lærerstuderende gennemfører modulet sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab i løbet af deres uddannelse.

I Radikale Venstre vil vi derfor afsætte 7 mio. kr. til at gøre modulet obligatorisk på læreruddannelsen.

Styrk LGBT+ (6 mio. kr.)

I Danmark er ligestilling en værdi, vi ofte bryster os af. Vi var det første land i verden til at give homoseksuelle par ret til registeret partnerskab og et af de første til at gøre det tydeligt, at transpersoner ikke er psykisk syge. Men når op mod hver femte transperson er i stor risiko for depression eller stress, når der er fire gange så mange selvmordsforsøg blandt LGBT+ personer sammenlignet med den øvrige danske befolkning, når LGBT+ personer oftere er ensomme og sjældent føler, at de på arbejdspladsen kan være åbne om deres seksualitet, så er vi ikke det lysende foregangsland, vi gerne vil være. Regeringen har for nylig fremsat et udspil, der skal forbedre de formelle rettigheder fra LGBT+ personer i Danmark. Derfor undrer det os, at man har stoppet den styrkede driftsbevilling til LGBT+ Danmark, som vi sikrede med sidste års finanslov. LGBT+ Danmark spiller en afgørende rolle i at bekæmpe ulighed og mistrivsel blandt denne befolkningsgruppe på områder, der kræver andet og mere end lovgivning.

Derfor vil afsætte 6 mio. kr. årligt til at permanentgøre og styrke driftsbevillingen til LGBT+ Danmark. Midlerne skal understøtte det arbejde, som LGBT+ Danmark igangsatte efter sidste årsfinanslov, herunder især at udbrede deres tilbud til flere områder i landet. Det er helt afgørende for, at vi lykkes med at skabe større trivsel og bedre muligheder for alle LGBT+ personer – uanset hvor i landet de bor.

Handlingsplan mod diskrimination (2 mio. kr.)

Ingen borgere i Danmark bør udsættes for diskrimination på baggrund af deres etnicitet, hudfarve, religion eller seksualitet. Hverken på arbejdsmarkedet, i uddannelsessystemet eller andre steder. Der er brug for en handlingsplan med

konkrete anbefalinger til, hvordan politikere og øvrige samfundsaktører bedst muligt kan bidrage til et Danmark uden etnisk diskrimination. Det skal ske ved at afsætte midler til en uvildig ekspertgruppe, som kan give Folketinget de nødvendige data og anbefalinger, der skal føre til en handlingsplan mod diskrimination.

Der afsættes i alt 2 mio. kr. i 2021, herunder til analyse og nedsættelse af en uvildig ekspertgruppe.

Statsborgerskab til unge født i Danmark (ingen omkostninger)

Hvis du er dansk, skal du selvfølgelig også anerkendes som dansk. Men sådan er det desværre ikke for alle danske unge i dag. Derfor ønsker vi, at unge, som er født og vokset op i Danmark, som passer deres skole og ikke begår kriminalitet, fremover får et dansk pas, når de består folkeskolens afgangseksamen, eller når de fylder 18 år. Vi ønsker at belønne dem, der kan og vil Danmark – og vise dem, at de er velkomne i vores fællesskab. En sådan ordning blev indført under den tidligere SR-regering i 2014, og den bør genindføres nu.

Uddannelse skal tælle med ved permanent ophold (ingen omkostninger)

Danmark har brug for kvalificeret arbejdskraft, og behovet stiger kun i årene fremover. Alle, som er i gang med at skabe sig et liv og en fremtid i Danmark, skal tilskyndes til at uddanne sig. Det gælder også udlændinge, som over en årrække knytter sig til Danmark i en sådan grad, at de ønsker at opnå permanent opholdstilladelse. Desværre er reglerne sådan i dag, at uddannelse ikke lønner sig for denne gruppe, da uddannelse ikke indgår i beskæftigelseskravet. De er derfor mere tilskyndet til at tage ufaglært arbejde end til at opkvalificere sig. Det bør der rettes op på.

Derfor vil vi igen sidestille uddannelse med beskæftigelse, så fuldtidsstudier kan indgå i vurderingen af, om såvel de grundlæggende som de supplerende krav i forbindelse med en ansøgning om permanent opholdstilladelse er opfyldt.

Lettere adgang til familiesammenføring (ingen omkostninger)

Vi ønsker at gøre det lettere for danskere at opnå familiesammenføring med en udenlandsk ægtefælle. Det giver ikke mening, at vi i dag har regler, som forhindrer danskere i at bo i deres eget land med den, de elsker. Hvorfor ikke tænke nyt og indrette reglerne, så de fremmer integrationen i stedet for at lægge snubletråde ud for de internationale par. Vi foreslår en ny tilgang til familiesammenføring, hvor vi stadig stiller krav, men hvor kravene understøtter, at den udenlandske ægtefælle får en god start i Danmark. Konkret foreslår vi blandt andet, at det eksisterende integrationskrav, som parret skal opfylde ved en førstegangsansøgning om familiesammenføring, afskaffes og i stedet erstattes af integrationsrelevante krav ved ansøgning om forlængelse, ligesom vi ønsker en afskaffelse af bankgarantien og en modernisering af selvforsørgelseskravet.

Suspendering af ghettolisten (ingen omkostninger)

Mens coronakrisen udfordrer vores økonomi, sender virksomheder i knæ og fører til fyringer og nedsat timetal for danskere i tusindvis, har vi stadig en ghettoliste, hvor indkomsten og andelen af beskæftigede i et boligområde har betydning for, om boliger skal rives ned, konverteres eller frasælges. Det giver ikke mening, at der er danskere, som – oven i en coronakrise – risikerer at miste deres hjem. Derfor ønsker vi, at ghettolisten suspenderes i 2020 og 2021, så coronaens negative

konsekvenser ikke medfører, at nye boligområder kommer på listen over ghettoer/hårde ghettoer.

Regeringen har tidligere vist, at de var villige til at se bort fra krav og sanktioner i beskæftigelsesindsatsen i lyset af coronakrisen – det er det samme, vi ser behov for her i forhold til ghettopakken.

Afskaffelse af tolkegebyr (2 mio. kr.)

Den tidligere regering indførte et tolkegebyr i sundhedsvæsenet, der har vist sig at være til skade for patientsikkerheden, have stor social slagside og skabe et stort bureaukrati i regionerne. Det viser sig desuden, at regionerne bruger flere penge på at håndtere gebyret, end de får ind i betalinger. Tolkegebyret er farlig symbolpolitik, som bør afskaffes øjeblikkeligt. Det afsætter vi midler til.

Uvildig rådgivning på udlændingeområdet (7 mio. kr.)

Kompleksiteten i reglerne på udlændingeområdet er øget markant gennem årene, men ansøgerne oplever, at det er vanskeligt at få vejledning og hjælp, da udlændingemyndighederne alene giver generel vejledning. Den manglende vejledning resulterer i, at mange ansøgere oplever at få afvist eller få afslag på deres ansøgninger. Der findes allerede en del retshjælpstilbud, men disse er ofte ikke målrettet udlændingeområdet eller findes ikke, hvor brugerne bor. Vi foreslår, at der oprettes en pulje, hvor projekter, der ønsker at yde specialiseret rådgivning på udlændingeområdet, kan søge midler hertil.

Genoprette KVINFOs driftsbevilling (9 mio. kr.)

Ligestilling er en grundlæggende forudsætning for, at vi er frie til at være, dem vi er. Alligevel er der fortsat mange eksempler på at vores køn, alder, seksualitet eller baggrund begrænser os i at leve de liv, som vi selv finder meningsfulde. Det er kun blevet tydeligere af de seneste års nedslående sager om den udbredte sexisme, der stadig finder sted i vores samfund. Debatten har samtidig mindet os om – hvad vi allerede ved – at forudsætningen for, at vi politisk kan skubbe på for forandring er, at politikere, fagfolk og borgere klædes på med systematisk og forskningsbaseret viden om ligestilling.

KVINFO, Danmarks videnscenter for køn, ligestilling og mangfoldighed har i årtier udfyldt den centrale rolle som brobygger mellem viden og praksis: Ved at have et systematisk overblik over viden og forskning på området, klæder KVINFO politikere og samfundsdebatten på med den faglighed, der er nødvendig for at skabe vedblivende og gennemgående forandring. Alligevel er KVINFOs bevilling i dag langt under niveau, når vi sammenligner med andre danske videnscentre.

Sidste år lykkedes vi med midlertidigt at forhøje KVINFO's bevilling efter den tidligere regerings halvering af midlerne. Det er imidlertid ikke nok til, at de kan imødekomme efterspørgslen efter ekspertise, som kun er vokset yderligere den seneste tid. Derfor vil Radikale Venstre genoprette et rimeligt niveau for KVINFOs driftsbevilling med en årlig bevilling på 9 mio. kr.

Kønskommission (7 mio. kr.)

Danmark har et af verdens mest kønsopdelte arbejdsmarkeder. Det giver ingen mening, at vi går glip af talent og kommer til at mangle arbejdskraft, fordi kønsstereotyper afholder os fra at træffe utraditionelle uddannelsesvalg og udnytte vores fulde potentiale. Det handler ikke om, at unge ikke længere frit må vælge deres

uddannelse, men om at sikre at valget bliver frit og ikke styres af forstokkede forestillinger om "mande- og kvindefag". Køn må aldrig blive en begrænsning for at vælge de veje i livet, man selv finder meningsfulde.

Derfor vil vi afsætte 7 mio. kr. til en kønskommission, der over en årrække skal arbejde for at bryde med kønsopdelte uddannelsesvalg og det kønsopdelte arbejdsmarked. Kommissionen skal blandt andet arbejde for at kortlægge de væsentligste udfordringer og mulige løsninger.

FRIHED FRA VOLD OG UNDERTRYKKELSE

Støtte til organisationer, der kæmper mod social kontrol (18 mio. kr.)

Der findes allerede stærke kræfter i de etniske miljøer, som arbejder stædigt for at forebygge parallelsamfund, radikalisering og negativ social kontrol og styrke ligestilling og medborgerskab. De kræfter skal vi støtte og værne om. Deres arbejde må ikke gå tabt på grund af manglende finansiering. Derfor vil vi afsætte midler til over en årrække at støtte initiativer, som inden for de etniske miljøer arbejder for demokratiske værdier, ligestilling og frihed og kæmper mod social kontrol.

Det er eksempelvis initiativer som Exitcirklen, som arbejder med piger, drenge, kvinder og mænd, der søger hjælp til at slippe ud af social kontrol, Foreningen Etnisk Ung, der har en hotline til unge, der føler sig presset af social kontrol, foreninger som Sabaah, der arbejder for seksuel ligestilling blandt etniske minoriteter og DFUNK – Dansk Flygtningehjælps Ungdom, der støtter unge med flygtningebaggrund, samt Baba og Bydelsmødre, der skaber kontakt til udsatte familier med indvandrer- eller flygtningebaggrund og motiverer dem til handlekraft og aktiv deltagelse i deres børns liv samt i det danske samfund.

Indsatser mod social kontrol (8 mio. kr.)

Vi skal ikke acceptere, at nogen, hverken kvinder eller mænd, udsættes for social kontrol og vold uden mulighed for tilstrækkelig støtte til at bryde med de undertrykkende miljøer. Vi har brug for en sammenhængende indsats, som har både forebyggelse, rådgivning og oplysning af lokalmiljø for øje. Derfor afsætter vi 8 mio. kr., øremærket opsporing af vold og kontrol, rådgivningsforløb til de voldsudsatte kvinder i tæt koordination mellem krisecentrene og lokalt frontpersonale for eksempel boligsociale medarbejdere, bydelsmødre med flere samt tilbud om øremærkede boliger til mænd og kvinder, der har brudt med social kontrol og vold.

Uddannelse i håndtering af social kontrol (5 mio. kr.)

Det er afgørende, at det fagpersonale, der skal hjælpe de unge med problemer relateret til social kontrol, får den rette viden, så de kan aktivere deres faglige kompetencer bedst muligt.

Vi ønsker at afsætte 5 mio. kr. til, at fagligt relevante organisationer kan lave uddannelsesforløb for lærere, pædagoger og andre fagprofessionelle, så de bedre kan håndtere social kontrol og støtte unge, der har brug for hjælp.

Ligestilling i retten til psykologhjælp for voldsramte mænd og kvinder (6 mio. kr.)
Med sidste årsfinanslov afsatte vi midler til at tilbyde kvinder, der opholder sig

på krisecentre, 10 timers psykologhjælp. Den samme ret gælder for de børn, der ledsager kvinderne. Det var et vigtigt løft for en gruppe, der i den grad har brug for det. Initiativet er ikke lavet, således at andre stilles dårlige, og pengene er ikke hentet fra mandecentrene. Men selvfølgelig skal voldsudsatte mænd – og de børn, der måtte ledsage dem – have samme ret til hjælp. Vold i nære relationer sætter dybe fysiske og psykiske spor – uanset køn. Mænd og kvinder bør have den samme ret til hjælp.

Derfor vil vi afsætte 6,4 mio. kr. årligt til at ligestille mænd og kvinders ret til psykologhjælp, når de tager ophold på et krisecenter.

Hjælp til ofre for digitale krænkelser (2 mio. kr.)

Flere og flere børn og unge oplever digitalt at få delt privat, grænseoverskridende eller krænkende indhold uden deres tilladelse. Billede- og videodeling, mobning, hacking eller stalking på nettet er fænomener, som alt for mange børn og unge involveres i. Både som ofre for grænseoverskridende adfærd på nettet eller som udøver. Vi må aldrig undervurdere de store personlige konsekvenser, det har at blive udsat for digitale krænkelser. I Radikale Venstre ønsker vi at iværksætte en række forebyggende tiltag, der skal mindske omfanget samt sætte ind over for digitale krænkelser. Mange børn og unge ved ikke, hvad de skal stille op, hvis de er kommet til at overskride andres grænser, kender til tilfælde eller selv er blevet udsat for det. De har brug for professionelle voksne, der kan hjælpe og rådgive i øjenhøjde med alt fra oplysning om rettigheder til at få slettet hadesider, grupper og kopier af billeder og videoer.

Derfor vil vi afsætte 2 mio. kr. til Red Barnets rådgivningsenhed SletDet.dk. Enheden er i dag finansieret af midler fra satspuljen, men de rækker kun til en åbningstid tre dage om ugen. De afsatte midler skal således bruges til at udvide enhedens åbningstider, så de kan være mere tilgængelige for de børn og unge, der har brug for hjælp.

Tilbagebetale midler til kvindekrisecentre (11 mio. kr.)

Vold mod kvinder er et udbredt og dybt alvorligt samfundsproblem. Mere end 100.000 kvinder udsættes hvert år for fysisk og psykisk vold. Af dem flytter godt 2.000 hvert år på krisecentre. Volden er dybt traumatisk og har langvarige personlige konsekvenser. Under coronakrisens hjemsendelser og karantæner steg volden mod kvinder betydeligt og skabte akut belastning på kvindekrisecentrene. Derfor blev det nødvendigt at fremrykke 11 mio. kr. – fra de midler, der blev afsat til kvindekrisecentrene på sidste års finanslov – til at oprette nødpladser. De penge kommer til at mangle i de kommende år, men behovet er ikke blevet mindre – tvært imod.

Derfor vil vi tilføje de 11 mio. kr., der blev brugt på nødpladser, så vi er sikre på, at alle ofre fortsat kan få den hjælp og rådgivning, de har brug for. Alle kvinder, der flygter fra vold, diskrimination, social kontrol mv. skal have tryghed for, at der står hænder klar til gribe dem.

Bedre støtte til voldtægtsofre (15 mio. kr.)

Alt for mange kvinder udsættes fortsat for seksuelle krænkelser og overgreb, men ofte uden at nogen stilles til ansvar. Frygten for offentlig ydmygelse eller følelsen af skyld og skam samt gentagne sager om fejl og upassende behandling i retssystemet afskrækker ofre fra at stå frem og gå til politiet. Det må vi ikke acceptere.

Vi har taget et kæmpe skridt i den rigtige retning med en ny samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse. Men en ny lovgivning kan ikke stå alene. Vi skal sikre, at ofre for seksuelle overgreb får støtte og lige adgang til retfærdighed – hele vejen igennem retssystemet.

Derfor foreslår vi en række tiltag;

- **Beskyttelse af voldtægts ofre mod ydmygende afhøring** ved at forbyde fremlæggelse af ofrets seksuelle baggrund i domstolsprocessen, medmindre det er relevant for sagen.
- **National hotline**, hvor voldtægts ofre samt pårørende/venner til ofre kan henvende sig og få tværfaglig vejledning, hjælp og støtte (5 mio. kr.).
- **Uddannelsesindsats i politi og retsvæsen**, så myndighederne bliver bedre rustet til at behandle sager om voldtægt og overgreb (5 mio. kr.).
- **Styrket forebyggelsesindsats** mod voldtægt gennem ændring af holdning, miljø og kultur, så vi fremadrettet ikke blot styrker støtten til voldtægts ofre, men også sætter fokus på begreberne "samtykke" og "frivillighed" (5 mio. kr.).

VÆRDIGHED OG HÅNDRÆKNING TIL SÆRLIGE GRUPPER

Bedre vilkår og efterværn for anbragte unge (4 mio. kr.)

Tidligere anbragte er en særlig sårbar gruppe, og der er brug for, at vi ikke slipper dem, når de når voksenlivet. Tværtimod vil vi hjælpe dem bedre end i dag med følgende tre initiativer.

For det første vil give tidligere anbragte børn en særlig prioritering i den boligso-ciale indsats. Alt for mange anbragte børn og unge har ikke en stabil boligsitua-tion, når de flytter hjemmefra, hvilket er særlig alvorligt for denne gruppe, som har brug for en tryk base.

For det andet vil vi sikre, at alle vordende forældre, som har været anbragt som børn, får et tilbud om familierådgivning og støtte i graviditeten og i barnets første leveår. For desværre er det sådan, at unge, der har været anbragt som barn eller ung, oftere har vanskeligt ved at finde sig til rette i forælderrollen, og ofte mangler de også støttende netværk og positive rollemodeller. Rådgivningen skal kunne være anonym og uafhængig af de mange - måske dårlige - erfaringer, de tidligere anbragte har med kommunen. Vi afsætter 2 mio. kr. til initiativet.

Endelig vil vi sikre en permanent driftsbevilling til De Anbragtes Vilkår; en forening stiftet af tidligere anbragte, der arbejder for og sammen med både nuværende og tidligere anbragte. Foreningen vil dermed kunne fortsætte og styrke sit vigtige arbejde med at øge vidensniveauet og kvaliteten på området. De tidligere anbragte er en ressource i at få styrket indsatsen, og derfor er der brug for, at de kan være en stærk og vedvarende stemme i debatten. Vi afsætter 2 mio. kr. til initiativet.

Styrket forebyggelse og bedre kvalitet i alkoholbehandlingen

(7 mio. kr.)

I Danmark begynder vi at drikke for tidligt, og vi drikker for meget. Der er stadig mange, som ender i et misbrug med store sundhedsmæssige konsekvenser til følge. Alkoholmisbrug forstærker andre sociale og sundhedsmæssige problemer og sætter dybe spor hos både den misbrugende og de pårørende. Omkring 122.000 børn vokser op i hjem med alkoholproblemer. Det giver ingen mening, at så mange børn vokser op med problemer og oplevelser, der på ingen måde hører barndommen til.

I Radikale Venstre sætter vi forebyggelse først. Vi vil ikke acceptere, at de danske unge år for år kåres som de mest alkoholforbrugende i Europa. Derfor kæmper vi for, at Danmark skal have en ensartet aldersgrænse for salg af alkohol på 18 år. Det vil udskyde de unges debutalder og mindske deres forbrug.

Samtidig skal vi sikre, at dem, der har svært ved at styre deres forbrug, får den hjælp, de har brug for. Omkring 600.000 danskere drikker for meget. Alligevel er det kun 20.000, der får behandling. Derfor vil vi afsætte 7 mio. kr. til bedre hjælp og rådgivning. 5 mio. kr. skal bruges til at permanentgøre Alkohollinjens driftsbevilling, mens 2 mio. kr. skal øremærkes en målrettet indsats mod unge med alkoholproblemer.

Bedre hjælp til mennesker med spiseforstyrrelser (3 mio. kr.)

Spiseforstyrrelse er en alvorlig lidelse, der rammer alt for mange og har store konsekvenser for både den syge og de pårørende. Spiseforstyrrelser er en af de sværeste psykiske lidelser at behandle, og dødeligheden er høj. Dertil kommer, at mange unge – særligt piger – har symptomer, der sætter dem i risiko for at udvikle en egentlig spiseforstyrrelse. Derfor er der brug for en bedre indsats, som vi vil prioritere gennem to initiativer.

For det første vil vi sikre en fast bevilling til videnscentret, ViOSS, som gennem undersøgelser, evalueringer og forskningsprojekter om spiseforstyrrelser og selvskade skaber ny og helt afgørende viden på området. Med 1,5 mio. kr. til den driftsbevilling vil centret kunne løfte langt flere opgaver, end det er muligt i dag.

For det andet vil vi styrke den forebyggende indsats med 1,5 mio. kr. til Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade (LMSOS). Midlerne målrettes LM-SOS' behandlingstilbud til unge og voksne, der oplever, at tanker om krop, mad og vægt er begyndt at fylde for meget, men som ikke er syge nok til behandling i psykiatrien. For vi ved fra forskning, at jo tidligere i forløbet man får hjælp, jo bedre er prognosen for at blive rask.

Socialt frikort (10 mio. kr.)

Det sociale frikort giver udsatte borgere med særlige sociale problemer mulighed for skattefrit at udføre småarbejde uden modregning i deres ydelser. Vi ønsker at videreføre ordningen, når den udløber med udgangen af 2020, da den bidrager til inklusion og værdighed for en særlig udsat gruppe mennesker.

Udvidet støtte til pårørende til indsatte (1 mio. kr.)

Pårørende til indsatte er en overset gruppe i en særligt udsat position. Ikke mindst børnene og de unge har det svært, fordi de ofte føler det skamfuldt, hvis eksempelvis deres far eller bror sidder i fængsel, og føler sig meget alene med

deres følelser. Derfor vil vi afsætte 1 mio. kr. til organisationen SAVN, som støtter og rådgiver børn og pårørende til indsatte. Det er der brug for.

Sorglinjen og "Er du okay?" (8 mio. kr.)

At blive ramt af sorg som følge af at miste er helt naturligt. Men for nogle mennesker kaster sorgen dem ud i en livskrise, der forandrer dem grundlæggende og kan udvikle sig til en kompliceret sorglidelse. Det Nationale Sorgcenters arbejde har været afgørende for at etablere evidensbaserede retningslinjer for håndtering af kompliceret sorg, ligesom deres telefoniske rådgivning Sorglinjen har hjulpet tusinder af borgere årligt. De frivillige på Sorglinjen har selv oplevet sorg på nærmeste hold og kan yde stor støtte, når ens omgivelser har svært ved at forstå, eller når der begynder at blive længere mellem spørgsmålene om, hvordan det går.

Derfor vil vi i Radikale Venstre afsætte 2,5 mio. kr. til at permanentgøre Sorglinjens driftsbevilling, så vi sikrer, at alle, der mister, har en at tale med, når sorgen og ensomheden rammer. Midlerne vil desuden gøre det muligt, at udbrede Sorglinjen til Grønland.

Børn og unge, der er pårørende til en med alvorlig fysisk eller psykisk sygdom, er en særligt udsat gruppe. Det er børn og unge, der lever en hverdag, hvor mors eller fars sygdom ofte fylder og overskygger meget af barndommen og ungdommen. De er som gruppe i forhøjet risiko for selv at opleve varige psykiske problemer, få sværere ved at gennemføre en uddannelse eller få et job, hvis ikke de får den rette hjælp. Cirka 70 pct. af børnene modtager ingen hjælp i forbindelse med deres forældres sygdom, og kun hver tredje kommune har et tilbud, hvor børnene kan få den rette og regelmæssige hjælp til at håndtere deres livssituation. Vi har som samfund ansvar for, at disse børn, unge og deres familier, får den støtte som de har brug – uanset hvor de bor. Det kræver, at vi prioriterer én samlet og national indgang, hvor både børn og unge i målgruppen selv kan henvende sig, men hvor også lærere, pædagoger og sundhedspersonale ved, at de kan henvise til.

Derfor vil vi afsætte 5,5 mio. kr. årligt til oprettelse og drift af pårørendeplatformen "Er du okay?", som er ét samlet tilbud om støtte, vejledning og specialiseret psykoterapeutisk behandling i hele Danmark. Platformen skal drives i samarbejde mellem Børn, Unge & Sorg og Psykiatrifonden.

SUNDHED

Højdosis influenzavaccine til ældre (45 mio. kr. i 2021 og 2022)

Vi har i Danmark som de første i Europa i år indkøbt højdosis influenzavaccination til vores mest udsatte borgere. Da der er store fordele under en corona-pandemi ved denne nye vaccine, vil vi i 2021 og 2022 tilbyde højdosis influenzavaccine til alle over 75 år og aktivt arbejde for at nå op på en dækningsgrad på 75 pct., som det anbefales af WHO. COVID-19 epidemien har vist, hvor vigtigt det er at forebygge smitsomme sygdomme. Her har vi muligheden for at beskytte nogle af vores mest udsatte borgere endnu bedre. Vi har årligt omkring 1.000-2.000 dødsfald pga. influenza, så udbredelse af vaccinen gør en forskel.

STÆRK

Det er hævet over enhver tvivl, at corona ændrede verden, som vi kendte den og samtidig ryddede den politiske kalender voldsomt og pludseligt. Men det står samtidig klart for os, at hvis vi lader coronakrisen sætte alt andet på pause og ud af kraft, begår vi en fejl, som skubber os alvorligt bagud på parametre, der gør Danmark stærk.

For når vi kommer på den anden side af coronakrisen, skal vi gerne kunne se tilbage på en håndtering, der i fællesskab som samfund fik os igennem en alvorlig sundhedskrise, uden at vi ofrede vores levedygtige virksomheder, vores stærke og inkluderende arbejdsmarked, vores fokus på uddannelse og forskning og vores mangfoldige kulturliv. Vi vil også i en krisesituation insistere på at løfte blikket ud i verden med åbenhed og ansvar, så vores grundlæggende værdier forbliver intakte.

Vi skal kort sagt arbejde for, at Danmarks står stærkere efter krisen, end vi gjorde før.

STÆRKE UDDANNELSER OG NYE IDEER

Løft af Folkeuniversitet (7 mio. kr.)

Der findes ikke noget, som svarer til Folkeuniversitetet i Danmark andre steder i verden, hvor der er lige adgang til den nyeste viden inden for alle dele af forskningens verden. Og hvor alle har råd til at betale for en forelæsning. Andre steder er livslang læring lig med dyre MBA-programmer, som få mennesker har råd til at betale for. Folkeuniversitet er i dag afhængig af støtte fra fonde og de universiteter, som huser dem. Men støtten kan forsvinde fra den ene dag til den anden, og Folkeuniversitetet har oplevet, at den eksterne støtte er vigende. Derfor er der brug for en højere statslig bevilling, hvis Folkeuniversitetet skal have sikkerhed for at kunne fortsætte sit virke. Vi afsætter 7 mio. kr. til at øge Folkeuniversitetets driftsmidler.

Flere danske studerende ud i verden (10 mio. kr.)

Danmark skal ikke kun blive klog af den viden, vi producerer på vores egne uddannelser. Vi skal også lade os inspirere og berige af viden i verden omkring os. Derfor er det godt, når studerende på videregående uddannelser tager til udlandet i løbet af deres studietid. Det er godt for den enkelte, og det er godt for et lille land som Danmark, der lever af at være åbent mod omverdenen. Men lige nu går udviklingen den forkerte vej. Færre studerende bruger muligheden for udlandsstipendie, og der er i de seneste år ikke sket nogen udvikling i studerendes brug af udvekslingsordninger. Derfor afsætter vi 10 mio. kr. til, at der kan udvikles en reel strategi for studentermobilitet, som forpligter hele uddannelsessektoren. Midlerne kan blandt andet gå til at hæve værdien af udlandsstipendierne, så de bedre understøtter, at de studerende har økonomien til at tage af sted.

Styrkelse af sprogfag (20 mio. kr.)

Som samfund har vi brug for borgere med indgående kendskab til vores europæiske naboers kultur, sprog og historie, og for danske virksomheder er det afgørende for eksport og vækst, at de fortsat kan ansætte sprogkyndige medarbejdere.

bejdere, som kan andet end engelsk. De europæiske hovedsprog er også verdenssprog, der tales i blomstrende økonomier i Sydamerika og Afrika, og også i fremtiden får Danmark brug for, at flere vælger sproguddannelser.

I dag falder for mange fra uddannelserne, blandt andet fordi de ikke kan se jobperspektiverne. Uddannelserne skal være mere attraktive for studerende at søge, og uddannelsernes faglige profil skal skærpes, så flere dimittender finder ansættelse i private virksomheder. Med de nuværende økonomiske rammer, er det ikke muligt for universiteterne at realisere de nødvendige forandringer.

Opbygning af forskningskapacitet på læreruddannelsen (70 mio. kr.)

Radikale Venstre ønsker, at læreruddannelsen løftes til kandidatniveau, men fastholdes som en praksisnær uddannelse på professionshøjskolerne. Det vil kræve en forskningskapacitet på læreruddannelsen i et helt andet omfang end i dag. Derfor foreslår vi en bevilling, som er målrettet opbygningen af en sådan kapacitet på læreruddannelserne, så det ikke er andre professionsuddannelser, der skal holde for.

Dispensation fra kandidatreglen (10 mio. kr. i 2021- 2023)

En lille gruppe mennesker er blevet klemt i forbindelse med afskaffelsen af uddannelsesloftet, da de ved den tidligere lovgivning kunne tage en ny kandidatuddannelse. Ved afskaffelsen af loftet blev de tidligere regler genindført, og dermed kan denne gruppe kun søge de kandidatuddannelser, der ikke har fuldt optag. Selvom de stadig kan søge mange uddannelser, så ændrer det ikke på, at en ganske lille gruppe er blevet klemt i vores gode arbejde. Derfor bør vi give dispensationsmulighed for de personer, der blev færdig med en bachelor sidste år, så de kan starte på en uddannelse i år eller næste år, hvor der ikke er frit optag på kandidaten.

Løft af forskningsreserven (200 mio. kr.)

Stærke forskningsmiljøer og en vedvarende prioritering af forskningsmidler er afgørende for, at vi finder morgendagens løsninger, kan udvikle os sammen som mennesker og udvikle vores samfund. I en tid, hvor vi står foran en stor omstilling af vores samfund på klimaområdet, er det afgørende, at vi i stor stil satser på den grønne forskning. Derfor støtter vi regeringens forslag om at prioritere en meget stor del af forskningsreserven til grøn forskning.

Det er dog samtidig vigtigt, at vi vedligeholder en solid forskningsindsats også i bredden. Derfor vil vi afsætte 200 mio. kr. ekstra som et løft til forskningsreserven, der kan sikre, at de ikke-grønne forskningsområder i forskningsreserven kan tilgodeses i omtrent samme omfang som sidste år. Samtidig er det vigtigt for os, at den grønne forskning også er bred i både problemfelt og fagområder.

ET TRYGT ARBEJDSMARKED, HVOR FLERE HJÆLPES

Opskolning af langvarige kontanthjælpsmodtagere (100 mio. kr.)

Der er kontanthjælpsmodtagere, som mangler helt basale kompetencer, men ikke får hjælp til at få dem. De hænger fast i systemet i årevis uden at komme et skridt nærmere arbejdsmarkedet. Dermed har de heller ikke friheden til selv at sætte retning for deres eget liv. For denne målgruppe vil vi oprette nye opskolingscentre, som med en værkstedsbaseret tilgang skal sætte dem i stand til at

bestå folkeskolens afgangseksamen. Opskolingsstilbuddet skal være obligatorisk 30 timer om ugen – og vil dermed også bidrage til, at personerne i målgruppen får en grund til at komme ud af døren hver dag.

Jobbanken (25 mio. kr.)

Jobbanken er en virksomhed med en vision om at integrere/reintegrere psykisk sårbare førtidspensionister på arbejdsmarkedet. Dermed får nogle meget udsatte mennesker en ny mulighed for at tage deres liv i egen hånd og blive en del af en arbejdsplads igen. Det har stor værdi. Der afsættes midler til at sikre, at Jobbanken kan fortsætte og udbygge sit arbejde. Det vil dels bestå i øget digitalisering af indsatsen, hvor gode erfaringer fra corona-nedlukningen vil blive brugt og dels udbredelse af indsatsen til andre dele af landet (i dag eksisterer tilbuddet kun i Herning, København og Aarhus).

Afskaffelse af modregning i folkepensionen (584 mio. kr.)

Arbejdet er vigtigt for mange af os, og mange seniorer ønsker at arbejde videre, også efter de har nået pensionsalderen. Det er godt for vores samfundsøkonomi. Vores pensionssystem er imidlertid indrettet sådan, at nogle folkepensionister kan opleve en marginalsat på knap 80 pct., som følge af modregningsregler, hvis de arbejder. Vi ønsker et pensionssystem, som fremmer deltagelse på arbejdsmarkedet. Derfor foreslår vi en permanent afskaffelse af al modregning i folkepensionen fra egen indkomst.

GODE VILKÅR FOR VIRKSOMHEDER

Højere fradrag for udgifter til forskning og udvikling (1,25 mia. kr. fra 2022)

Vi ønsker at styrke investeringer i forskning og udvikling i Danmark. Med aftalen om udfasning af hjælpepakker, stimuli-initiativer og eksportinitiativer fra juni 2020 blev fradraget for udgifter til forskning og udvikling midlertidigt forhøjet til 130 pct. i 2020 og 2021. Denne forhøjelse ønsker vi at gøre permanent. Forslaget vil koste 1,25 mia. kr. i 2022, faldende til 1 mia. kr. fra 2026.

Sænket kapitalkrav for anpartsselskaber (provenuneutralt)

Danmark har efter afskaffelsen af iværksætterselskaberne det næsthøjeste kapitalkrav i EU på 40.000 kroner, som det kræves for at starte et anpartsselskab.

I en tid, hvor vi i den grad har brug for nye virksomheder og nye løsninger, har vi ikke brug for rammer, der påvirker mulighederne som iværksætter i en negativ retning. Tværtimod. Vi skal gøre alt for, at Danmark er et land, hvor nye løsninger omsættes til nye virksomheder, løsninger og eksport.

Vi foreslår en reduktion af kapitalkravet for ApS til ca. 8.000 kr., svarende til EU-gennemsnittet. Ændringen giver flere levedygtige IVS'er mulighed for omregistrering til ApS frem for at blive tvangsopløst. Samtidig foreslår vi, at fristen for omregistrering fra IVS til ApS forlænges.

Støtte til styrket arbejdsmiljø gennem robotter og teknologi (Midler i Fonden for Forebyggelse anvendes til formålet)

Nedslidning har fyldt meget i debatten gennem de seneste år. Men alt for lidt har handlet om, hvordan vi undgår, at værdifulde medarbejdere må forlade arbejds-

markedet før tid – og altså hvordan vi undgår nedslidning. Vi bør styrke adgangen i virksomhederne til moderne teknologier som for eksempel robotter og eksoskeletter, der kan tage tunge løft og fjerne gentagne bevægelser.

Derfor foreslår vi, at den ordning genetableres, hvor virksomheder kan søge om økonomisk støtte til at investere i teknologi, der kan forebygge dårligt arbejdsmiljø. Det kan for eksempel dreje sig om automations- og robotteknologi, der fjerner tunge løft og gentagne bevægelser. Samtidig vil teknologien i mange tilfælde kunne højne produktiviteten og styrke konkurrenceevnen i danske virksomheder. Gennem ordningen skal der også ydes støtte til rådgivning af virksomheder, der ønsker at forandre produktionen med henblik på også at nedbringe risikofaktorer for dårligt arbejdsmiljø.

Der er pt. 484,5 mio. kr. ubrugte kroner i Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse. Disse midler kan genaktiveres og allokeres til formålet. Midlerne kan udnyttes som tidligere via fondens administration og udvalg.

SMV:Digital (30 mio. kr.)

SMV:Digital blev oprettet som opfølgning på anbefalingerne fra de regeringsnedsatte genstartsteams med henblik på eksportfremmende digitalisering i de danske SMV'er. Regeringen har i deres finanslovsforslag lagt op til en bevilling på godt 20 mio. kr. i 2021.

SMV: Digital puljen er blevet hurtigt tømt efter et-først-til-mølle-princip, hvor mange virksomheder gik forgæves. Der er således et stort potentiale i at tilføje yderligere midler, så flere virksomheder får kompetent rådgivning og kommer i gang med deres digitale omstilling.

Derfor foreslår vi, at der afsættes yderligere 30 mio. til SMV: Digital. Midlerne skal ikke målrettes eksport, men bør gå til rådgivning inden for digital omstilling forstået bredt.

Styrkelse af Inno booster (300 mio. kr. årligt i 2021 og 2022)

Vi ønsker flere vækstvirksomheder og et solidt iværksættermiljø. I den indsats er adgang til kapital afgørende.

Derfor vil vi styrke ordningen Inno booster – et program under Innovationsfonden målrettet innovative projekter hos små og mellemstore virksomheder og iværksættere, der mangler midler til at komme videre med deres gode ideer.

Bedre indsigt i dansk iværksætteri (3 mio. kr. til 5 års finansiering)

Iværksættermiljøet har været inde i en stor udvikling de seneste 6-8 år. Det er imidlertid uklart, hvordan specifikt og på hvilke parametre iværksættermiljøet har rykket sig.

Global Entrepreneurship Monitor (GEM) gennemførte i 2014 sin seneste undersøgelse af iværksættermiljøet i Danmark. Siden er der ikke indsamlet systematisk og internationalt sammenlignelig viden, der afdækker iværksættermiljøet.

Den manglende viden skaber nogle generelle udfordringer og huller i mulighederne for målrettet at understøtte iværksætteri med politiske tiltag.

Aktuelt påvirker coronakrisen eksempelvis uomtvisteligt alle verdens økonomier, men i Danmark indsamles der ikke viden om, hvordan krisen påvirker iværksætteriet. GEM har den 15. september offentliggjort en rapport, der viser pandemiens effekter på iværksætteriet i 54 lande. Danmark er desværre ikke et af dem.

Nedenfor er et lille udsnit af de parametre, som Global Entrepreneurship Monitor måler på:

- Andelen af kvindelige iværksættere
- Befolkningens opbakning til iværksættere
- Viljen til investere i nye virksomheder
- Vurderingen af egne evner til at starte en virksomhed
- Vækstambitioner blandt iværksættere
- Om frygten for at fejle er en barriere for iværksætteri

Der er et behov for, at der igen indsamles viden via GEM for på en evidensbaseret måde at støtte op om iværksætteriet i Danmark med målrettede politiske forslag.

Derfor foreslår vi, at afsætte 3 mio. kr. til at finansiere undersøgelsen fem år frem.

Digital satsning (500 mio. kr. i 2021)

Coronakrisen har tydeliggjort, at uden digitale løsninger ville Danmark for alvor gå i stå. Hjemmearbejde, digitale lægekonsultationer, nye læringssystemer, undervisning på afstand, bestille tid til corona-test, sporingsapp mv. er eksempler digitale løsninger, hvis betydning i håndteringen af coronakrisen ikke kan overvurderes. Det digitale potentiale er dog på ingen måder indfriet og coronakrisen tydeliggør også mangler i den digitale infrastruktur, udvikling og læring.

Digitalisering er og bliver fremtiden, som der skal investeres i. Derfor er der for Radikale Venstre ingen tvivl om, at nogle af midlerne i coronakassen skal bruges til at sætte skub i en række digitale initiativer gennem partnerskaber i 2021.

Konkret afsætter vi 500 mio. kr. og foreslår fire konkrete initiativer beskrevet nedenfor.

- **Oprette central platform over klimadata til brug for erhvervsliv** (30 mio.)
Det offentlige ligger inde med store mængder data, som gemmer på viden, der kan omsættes til nye forretningsideer. Ifølge Rigsrevisionen har Danmark et potentiale på op til 34,4 mia. kr. BNP-vækst, der kan indfries ved at gøre offentlig data tilgængelig.

Derfor foreslår vi et offentligt-privat samarbejde, der opretter en teknisk platform med det formål at gøre offentlig data relevant for den grønne omstilling tilgængelig. Platformen skal skabe overblik og nem adgang for virksomheder over hvilke data, der står til rådighed fra det offentlige. Private virksomheder kan bygge videre på disse data og skabe nye forretningsmodeller.

Men data er ikke bare data, hvor kvantitet er det eneste parameter. Der skal også fokuseres på kvaliteten. Derfor foreslår vi, at der oprettes en pulje, som offentlige aktører kan søge til projekter, der har til formål at styrke kvaliteten af deres data og tilgængeligheden. Det kan for eksempel være kommuner eller styrelser.

Initiativet er delvist hentet fra det 14. Klimapartnerskab, anbefaling 8.

- **Data som dansk råstof** (30 mio.)

Danmark er et lille land, men en af vores helt store styrker er digitaliseringen i det offentlige såvel som i det private. Vi er gode til at indsamle og lagre data, men udfordringen er, at vi ikke i tilstrækkeligt omfang bruger den viden, data rummer til vækst og innovation. Det anslås eksempelvis, at 80 pct. af virksomhedernes data ikke udnyttes. Det rummer et kæmpe potentiale. Data bør samtænkes, og der skal sikres adgang, så vi som samfund bliver klogere på den viden, som data rummer.

Konkret foreslår vi at igangsætte arbejdet med et partnerskab med data-delning som mål. Målet er at få skitseret, hvordan vi kan udarbejde en model, der understøtter at virksomheder, det offentlige, forskere, NGO'er, iværksættere og borgere udvikler løsninger – ift. klima, miljø, sundhed, transport osv. – gennem adgang til kvalificeret data; Hvad er ønskescenariet, hvad kan lade sig gøre, barrierer osv.

Forslaget gør op med, at det offentlige ejer vores data, og demokratiserer data-adgangen fra virksomhederne, så det ikke kun er en håndfuld tech-giganter, der har adgang til store datasæt. Ingen har knækket nødden til, hvordan det skal gøres, men der er behov for at igangsætte arbejdet med at skabe et alternativ til den nuværende situation. Data skal omsættes til løsninger, og borgerne skal have ejerskabet over egne data tilbage.

Alle skal være med; store virksomheder, SMV'er, iværksættere, NGO'er, universiteter og ikke mindst det offentlige. Forslaget ligger i tråd med forslaget om en fælles platform for klimadata, men her tænkes mere bredt. Indsatsen afspejler EU's datastrategi og sætter Danmark i den digitale førertrøje.

GDPR, samtykke, sikkerhed og generel digital ansvarlighed er en grundpræmis, men også her har Danmark en styrkeposition.

- **Digitalisering af pengestrømme – færre byrder, bedre kontrol** (100 mio.)

Elektronisk fakturering benyttes kun i begrænset omfang i B2B-handel. I stedet benyttes pdf-fakturaer eller mails til udveksling af fakturaer. Radikale Venstre foreslår en indsats for digitaliseringen af virksomhedernes pengestrømme, da det har væsentlige produktivets- og samfundsgevinster.

Konkret vil vi

- etablere et partnerskab med myndigheder, erhvervsorganisationer og systemleverandører for at skabe rammerne for en hurtig, bred og frivillig digitalisering af virksomhedernes pengestrømme, hvor offentlige it-systemer medtænkes,
- understøtte indsatsen med en tilskudspulje til virksomheder, der ønsker at investere i it-systemer, der digitaliserer deres pengestrømme,
- afsætte midler i Erhvervsstyrelsen til at styrke kommunikationen på området med eksempler og vejledning målrettede SMV'er.

- **Øget digitalisering i det offentlige** (340 mio.)

Danmark indtager en plads i den absolutte verdenselite, når det kommer til digitalisering i den offentlige sektor. Men de strategier og løsninger, som har bragt os i en førerposition, rummer ikke alle svarene på fremtidens udfordrin-

ger blandt andet, hvordan digitalisering skal hjælpe med at løse klimaudfordringerne og nye velfærdsteknologier.

Den offentlige efterspørgsel udnyttes i dag ikke i tilstrækkelig grad som et strategisk redskab til at understøtte innovation og digitale løsninger.

Radikale Venstre foreslår at etablere en digital omstillingsfond/pulje på 300 mio. kr., som offentlige myndigheder (stat, kommune, regioner) i løbet af 2021 kan søge om midler til udvikling af nye teknologiske løsninger og forretninger i samarbejde med private spillere. Det kunne for eksempel være kommunerne, der søger om penge til et digitalt program i folkeskolen eller udvikling i brugen af robotteknologi til rengøring på plejehjem.

Derudover foreslår vi, at der oprettes et digitalt offentligt/privat markedsdialogforum, der sammen skal udvikle digitale løsninger til det offentlige.

FLERE I ARBEJDE

Når flere er i arbejde, er der også flere, som bestemmer over deres eget liv. Det har kæmpe betydning at have sin egen indtægt og ikke være afhængig af staten eller andre for at få mad på bordet. Samtidig er det godt for Danmark og for vores muligheder for at fastholde fremgangen i økonomien, at der er mennesker nok til at udfylde de stillinger, der er. Når vi sænker skatten på arbejde, så arbejder flere. Derfor vil vi hellere indkræve skatter andre steder end på arbejde – fx på sundhedsskadelige eller klimabelastende varer eller adfærd. I dette finanslovsforslag gør vi netop det. Og derfor har vi følgende to forslag til at lette skatten på arbejde. Begge forslag er målrettet dem med de laveste indkomster.

Øget beskæftigelsesfradrag (1,5 mia. kr.)

Radikale Venstre ønsker at øge beskæftigelsesfradraget fra 10,60 til 11,5 pct. i 2021 og fra 10,65 til 11,55 pct. fra 2022, mens det maksimale fradrag øges med 3.450 kr. til 44.050 kr. Dette vil øge beskæftigelsen med knap 500 personer. Marginalskatten vil falde med 0,23 point i indfasningsintervallet fra 0 til 383.000 kr. Ingen får højere marginalskat.

Forhøjet jobfradrag (1 mia. kr.)

Vi ønsker at forhøje jobfradraget fra 4,5 til 8,7 pct., samt at øge det maksimale fradrag fra 2.600 til 5.050 kr. Tiltaget vil øge beskæftigelsen med 300 personer. Lempelsen vil medføre, at marginalskatten falder med 1,05 point for indkomster i intervallet 200.000 til 258.000. Ingen får højere marginalskat.

ÅBENHED OG ANSVAR I VERDEN

Lettere adgang for ophold for social- og sundhedsassistenter (ingen omkostninger)

Med vedtagelsen af en positivliste for faglærte, som vi fik igennem på sidste års finanslov, er der åbnet for, at udlændinge kan få en opholds- og arbejdstilladelse til beskæftigelse i stillinger med mangel på arbejdskraft, hvis der er tale om en stilling på faglært niveau. Der er pt. omfattende mangel på social- og sundhedsassistenter i hele landet, men disse stillinger kan typisk ikke besættes

af udlændinge, da det forudsætter en dansk autorisation, som udlændinge fra tredjelande som regel ikke har.

Vi foreslår, at der gives ophold til autorisation for social- og sundhedsassistenter, sådan som der allerede gives til læger, tandlæger og sygeplejersker. Udlændinge, som er uddannet i et andet land end Danmark, skal herefter kunne ansøge om en opholdstilladelse i Danmark, som gør det muligt for dem at lære dansk og bestå de faglige prøver med mere, der er nødvendige for at opnå dansk autorisation som social- og sundhedsassistenter.

Undgå flaskehalse ved ansættelse af udenlandske læger (15 mio. kr.)

Corona har understreget vigtigheden af et stærkt og velfungerende sundhedsvæsen. Det var under pres før pandemien, og det kommer i den grad også til at være det efter. Det giver ikke mening, at vi – i en tid hvor vi mangler hænder – begrænser dygtige og kompetente læger i at bidrage. Vores sundhedssystem ville ikke kunne hænge sammen uden det udenlandske personale, der bidrager hver eneste dag. Derfor skal vi ikke lukke os om os selv, men åbne for at dygtige læger fra hele verden kan komme til Danmark og bidrage. Det er underordnet, hvor lægen kommer fra, så længe patienterne får den nødvendige og kvalificerede hjælp. Dygtige læger, der lever op til alle danske regler, skal ikke mødes af lange ventetider og overlades til sig selv. De skal kunne komme i gang med at bidrage langt hurtigere – til gavn for alle.

Derfor vil vi afsætte 13 mio. kr. til at undgå flaskehalse ved ansættelse af udenlandske læger. I 2021 og 2022 afsætter vi yderligere 2 mio. kr. årligt for at komme til bunds i sagsbehandlingspuklen. Midlerne forventes at kunne dække udgifter til uddannelse og ansættelse af cirka 30 nye læger. Konkret skal midlerne bruges til, at:

- Styrelsen for Patientsikkerhed hurtigere kan godkende eksamenspapirer
- Udvide antallet af medicinske fagprøver og dermed nedbringe ventetid
- Udvide antallet af pladser på kurser i dansk sundhedslovgivning
- Understøtte regionernes indsats med at varetage evalueringsansættelser.

Beløbsgrænsen (vil på sigt give merprovenu og større arbejdsudbud)

Udlændinge, som kommer hertil og arbejder, er også en god forretning, som leverer et stort bidrag til statskassen. Beløbsordningens beløbsgrænse, som markerer det årlige lønkrav, der kræves for, at udenlandske arbejdstagere kan tage imod et jobtilbud i Danmark uden skelen til jobtype, reguleres årligt og udgjorde i 2019 426.985 kr. Radikale Venstre ønsker at gøre det lettere for danske virksomheder at ansætte udenlandsk arbejdskraft og også rekruttere blandt andet unge internationale talenter. Derfor foreslår vi at sænke beløbsgrænsen i beløbsordningen til 360.000 kr.

Udviklingsbistand (100 mio. kr.)

Corona-pandemien har medført, at udviklingslandene kan forvente større udfordringer og mindre hjælp: Børns ret til uddannelse, kvinders og pigers ret til egen krop, civilsamfundets råderum og bekæmpelsen af global fattigdom er sat voldsomt tilbage, imens udviklingsbistanden står til at falde som følge af faldende vækst i donorlandene. Danmark må ikke bidrage til den negative spiral, og vi vil derfor øge udviklingsbistanden med 100 mio. kr. Det er fortsat vores ønske, at udviklingsbistanden på sigt skal udgøre 1 pct. af BNI.

Som nævnt ovenfor under "GRØN" afsætter vi også 300 mio. kr. i additional klimabistand.

Ansvar for flere kvoteflygtninge (40 mio. kr. i 2021)

Danmark skal igen tage ansvar for mindst 500 kvoteflygtninge årligt. Kvoteflygtninge er særligt sårbare flygtninge udvalgt af FN. Det er flygtninge i en fastlåst situation, som hverken kan vende tilbage til deres hjemland eller blive, hvor de er. Danmark har i de senere år svigtet FN's kvoteflygtningesystem. Kvotesystemet sikrer, at de svageste får hjælp først, og at landene modtager flygtninge under ordnede forhold. Det system skal vi fremme, ikke svække. Derfor afsætter vi midler til, at Danmark kan modtage 500 kvoteflygtninge i 2021. Derudover skal kvoteflygtninge, i overensstemmelse med FN's opfordring, sikres permanent beskyttelse og ikke som nu kun midlertidig beskyttelse.

Evakuering af børn fra Moria-lejren (finansieres af ubrugte midler til kvoteflygtninge i 2020)

Uledsagede asylansøgerbørn fra Moria-lejren er overladt til en umenneskelig tilværelse uden adgang til vand og basale fornødenheder. Danmark kan ikke stå tilbage, men bør som en række andre europæiske lande påtage sig ansvaret for nogle af de mange uledsagede børn. På sidste års finanslov blev der afsat midler til, at Danmark kunne modtage op imod 500 kvoteflygtninge i 2020. Regeringen har dog meddelt, at Danmark kun tager imod 200 kvoteflygtninge, og vi foreslår derfor, at de resterende midler bruges til at evakuere uledsagede asylansøger- og flygtningebørn fra Grækenland.

Danwatch (3 mio. kr.)

Danwatch er et uafhængigt undersøgende medie- og researchcenter, som afdækker staters, virksomheders og investorers vilje og evne til at leve op til internationale konventioner og nationale love. Radikale Venstre ønsker at styrke Danwatch's arbejde, som tidligere blandt andet har afdækket krænkelse af menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, samt sundheds-, miljø- og klimaskadelige aktiviteter. Derfor vil vi forhøje deres bevilling med 3 mio. kr. årligt.

Styrkelse af dansk udenrigspolitik (75 mio. kr.)

Verden er i forandring, og Danmark har vitale sikkerhedspolitiske, klimapolitiske og erhvervspolitiske interesser i at præge Europas og verdens enorme vækst i en bæredygtig retning. Samtidig er der over en lang årrække gennemført besparelser på udenrigstjenesten. Derfor afsætter vi 75 mio. kr. til at styrke dansk udenrigspolitik i 2021. Heraf skal 55 mio. kr. anvendes til at aflyse yderligere besparelser i Udenrigsministeriet i 2020, og 20 mio. kr. skal gå til at udbrede de danske erfaringer med verdens mest ambitiøse klimapolitik og danske grønne teknologier.

Vi ønsker samtidig, at det i forbindelse med finansloven aftales, at Udenrigsministeriet i løbet af 2021 skal udarbejde en langsigtet strategi for styrkelse af den danske udenrigspolitik med henblik på at sikre bred politisk opbakning fra 2022 og årene frem.

KULTUR, MEDIER OG DEMOKRATI

Annullere besparelse på DR (255 mio. kr. fra 2022)

Public service af høj kvalitet er et meget vigtigt instrument til at binde os sammen i Danmark. Public service giver os et fælles udgangspunkt og ståsted i en tid, hvor vores medieforbrug bliver stadig mere segmenteret. Vi har en stolt tradition for public service i Danmark, og det er med til at styrke vores demokrati og den offentlige samtale, vi har med hinanden. Det skal vi værne om. Derfor må vi undgå, at Danmarks Radio skal effektuere den besparelse, som den tidligere regering indgik aftale om – og som partierne bag forståelsespapiret er enig om ikke skal opretholdes. Det afsætter vi midler til her.

Kulturpakke for børn og unge (40 mio. kr. årligt og 25 mio. kr. i engangsbevilling)
Vi hilser velkomment, at regeringen har spillet ud med en to-årig satsning på kultur- og musikskolerne og deler målsætningen om, at alle børn og unge skal prøve kræfter med den skabende kunst.

Men det er også vigtigt, at børn og unge får mulighed for at opleve professionel kunst. For selvom det giver noget helt særligt selv at prøve kræfter med at udøve og skabe kunst, så har oplevelsen af den professionelle kunst også en berettigelse i sig selv. En kulturpakke for børn og unge skal derfor også byde på oplevelser med professionel kunst. Derfor foreslår vi, at der afsættes penge til en egentlig børne- og ungdomskulturpakke i finansloven, der udover regeringens forslag om at løfte kultur- og musikskolerne, indeholder følgende punkter for at styrke børn og unges møde med den professionelle kunst:

- 10 mio. kr. årligt til en fordobling af **huskunstnerordningen**.
- 20 mio. kr. årligt til udvidelse af **refusionsordningen** for scenekunst, så alle børn og unge på landets daginstitutioner, grundskoler og ungdomsuddannelser hvert år kan møde scenekunsten.
- 10 mio. kr. årligt til udvidelse af ordningen **Levende Musik i Skolen** samt **landsdelsorkestrene og ensembleernes** særlige indsats over for børn og unge, så alle elever på landets grundskoler og ungdomsuddannelser får mulighed for at møde den levende musik mindst én gang om året.
- 25 mio. kr. i engangsbevilling til at styrke **børn og unges møde med litteraturen** (eksempelvis fornyelse af bogsamlingen på landets daginstitutioner og fritidsordninger og vejledning til personale i at skabe gode læsesituationer).

Nye initiativer og ordninger til at styrke kunstnere og kulturliv

(77 mio. kr. årligt)

Hvis ikke vi vidste det allerede, så har corona mindet os om, hvorfor vi ikke kan undvære kulturen. Vi har mærket afsavnet uden koncerter, teaterforestillinger og udstillinger. Kunsten og kulturen er både den lim, der får os til at hænge sammen, og det spejl, der får os til at reflektere over os selv og vores samfund. Men for at kunsten og kulturen kan leve, er vi nødt til at sikre bedre vilkår for dem, som skaber og udøver den. Corona har vist, at mange af vores kunstnere og store dele af vores kulturliv kæmper med stor økonomisk usikkerhed, og at der er en manglende politisk bevidsthed om problemet. Det vil vi adressere gennem en række nye initiativer og ordninger:

- Vi vil oprette **Kulturens analyseinstitut** (10 mio. kr.), som skal være en vidensbank og tænketank for kunst- og kulturlivet og kvalificere den offentlige debat

om kunsten og kulturens betydning for samfundet og kvalificere de politiske beslutninger på området.

- Vi vil etablere en **ny spillestedsordning** (10 mio. kr.) for mindre spillesteder, som falder imellem de ordninger, som eksisterer i dag.
- Vi vil etablere en ny ordning for **arbejdsophold** (7 mio. kr.) for billedkunstnere og kunsthåndværkere. Ordningen skal give flere kunstnere adgang til arbejdsophold på Artist-in-Residence-centre i provinsen, hvor der er faciliteter og udviklingsmuligheder, som kan være afgørende for den enkelte kunstners mulighed for at udvikle metoder og teknikker og udføre konkrete opgaver.
- Vi vil indføre et **kunstnerfradrag** (50 mio. kr.) på 50.000 kr. ved salg af unikke værker.

Udvidelse eller forlængelse af vigtige bevillinger (20 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 og 40 mio. kr. årligt fra 2023)

En række institutioner er afhængige af, at vi sikrer deres drift og mulighederne for fortsat at levere kunst og kultur af høj kvalitet. Til det formål afsætter vi følgende beløb:

- 11,6 mio. kr. årligt til **Danmarks Underholdningsorkester**.
- 3,9 mio. kr. årligt til øget driftsbevilling til **Copenhagen Phil**.
- 20 mio. kr. årligt til øget driftsbevilling til **Det Kongelige Teater** fra 2023 (permanentgørelse af en midlertidig tillægsbevilling, der udløber i 2023. Dette skal sikres nu, da den næste fireårsaftale er for 2021-2024).
- 4,4 mio. kr. til forlængelse af diverse mindre bevillinger (1,5 mio. kr. årligt til Den Danske Ordbog, 1,4 mio. kr. årligt til Skibsbevaringsfonden og 1,5 mio. kr. årligt til Gl. Estrup)

Engangsbevillinger (41 mio. kr.)

I tillæg til det massive, varige løft af kunst og kultur afsætter vi til enkelte initiativer engangsbevillinger, som kan gøre en stor forskel for dem, det drejer sig om. Vi afsætter følgende engangsbeløb:

- 7 mio. kr. til bibliotekernes trykte bogindkøb, da salget af fysiske bøger faldt med 7 mio. kr. under corona.
- 29 mio. kr. i engangsbevilling til anlæg af Statens Museum i Thy, som vil forene temaerne kunst, natur og historie.
- 5 mio. kr. til anlægsarbejdet i forbindelse med overdragelse af Jeppe Aakjær Museet fra stat til kommune.

Styrket fokus på menneskerettigheder (5 mio. kr.)

Menneskerettighederne kan ikke tages for givet. Heller ikke i Danmark. I de seneste år har vi set flere eksempler på lovgivning, som går til – og nogle gange over – grænsen. For eksempel har vi set, at man i forbindelse med fratagelse af statsborgerskab går til kanten af konventionerne. På samme måde, har vi også under coronakrisens hastelovgivning set, at grundlæggende frihedsrettigheder er blevet udfordret uden den nødvendige faglige vurdering. Derfor er der brug for en stærk vagthund, som uvildigt og apolitisk kigger magthaverne i kortene. Den opgave har Institut for Menneskerettigheder allerede, og der er brug for, at de har flere muskler til opgaven end i dag. Derfor vil vi styrke Instituttet ved at øge dets bevilling med 5 mio. kr. årligt.

Bedre retssikkerhed med forvaltningsdomstol (2 mio. kr. i hhv. 2021 og 2022)

Borgernes retssikkerhed på det sociale område skal forbedres. En mulig løsning er oprettelsen af en forvaltningsdomstol, der som administrativ domstol specialiseret i forvaltningsret kan vurdere myndighedernes afgørelser i eksempelvis sager på det sociale område.

Forvaltningsdomstole findes i de fleste andre vesteuropæiske lande, hvor de udgør et særligt system ved siden af de almindelige domstole, hvor borgere kan få afgjort tvister med myndighederne.

Vi vil igangsætte en undersøgelse af relevansen af en forvaltningsdomstol i Danmark og afsætter 2 mio. kr. i både 2021 og 2022 hertil.

FINANSIERING

Alkoholafgifter forhøjes med 10 pct. (140 mio. kr.)

For at komme ulighed i sundhed til livs og forebygge en række livsstilssygdomme, ønsker vi at hæve alkoholafgiften med 10 pct. Alkohol er efter rygning den næstmest skadelig vane, ligesom alkoholmisbrug har store sociale og psykologiske konsekvenser for børn og pårørende. Alkoholrelaterede sygdomme har ikke fyldt lige så meget i den offentlige debat som rygning, men ikke desto mindre øger alkohol risikoen for en lang række sygdomme, og der er omkring 2.900 alkoholrelaterede dødsfald årligt, ligesom der er store samfundsmæssige udgifter forbundet med alkoholmisbrug.

CO₂-afgift på fly fra 1. januar 2022 (750 mio. kr. i provenu)

Med forslaget vil alle fly, der letter fra Danmark, skulle betale 250 kr. for hvert ton CO₂e, flyet udleder. Denne model giver en konkurrencefordel til flyselskaber, som flyver med mindre forurenende fly. Lange flyvninger betaler kun for de første 1.500 km, da vi ellers risikerer, at folk flyver til et andet land for derefter at tage et langdistancefly, hvilket ikke gavner klimaet.

Der er ikke tale om en afgift på flybrændstof; en sådan ville være i modstrid med EU-regler, mens en afgift på udledt CO₂ ikke er. Provenuet skønnes at være 750 mio. kr. årligt.

Forhøjelse af partikeludledningsafgiften for dieseldrevne person- og varebiler (125 mio. kr. i provenu i 2021, faldende til 10 mio. på sigt)

Med henblik på at mindske luftforureningen og reducere CO₂-udledningerne ønsker vi at forhøje partikeludledningsafgiften for dieseldrevne person- og varebiler. I dag betaler dieselmotorer med en tilladt totalvægt på ikke over 3.500 kg uden godkendt partikelfilter en årlig partikeludledningsafgift på 1.000 kr. Denne foreslår vi at forhøje til 2.000 kr. årligt. Afgiftsforhøjelsen forventes at styrke motivationen blandt ejere af ældre dieselmotorer til enten at montere et partikelfilter eller at skrotte deres bil. Tiltaget vil have en positiv effekt på luftkvaliteten, især i de store byer.

Brændeovnsafgift (360 mio. kr. fra 2022)

Årligt dør 4.200 danskere for tidligt som følge af luftforurening. Brændeovne forurener luften med partikler, tjærestoffer og dioxin og vurderes alene i hovedstadsområdet at være skyld i 77 for tidlige dødsfald årligt.

Brændeovne er i dag ikke omfattet af miljøafgifter til trods for de skadevirkninger, de påfører borgerne. Vi ønsker derfor, at Skatteministeriet i løbet af 2021 skal udarbejde en model for en brændeovnsafgift, som kan træde i kraft i 2022.

Det estimerede provenu på 360 mio. kr. fra 2022 er baseret på en forenklet beregning, hvor alle brændeovne i bymæssig bebyggelse omfattes af en fast årlig afgift. Den endelige afgift skal udformes, så moderne og evt. miljømærkede, brændeovne, som forurener mindre end gamle brændeovne, betaler en lavere afgift – med henblik på at motivere til en udskiftning til renere brændeovne, eller til en afskaffelse. Afgiften kan evt. baseres på målere, så det er den faktiske an-

vendelse af brændeovnen, som er genstand for beskatning og ikke brændeovnen i sig selv.

Forhøjede afgifter på benzin og diesel (140 mio. kr. i provenu i 2021, stigende til 700 mio. kr. på sigt)

Vi ønsker en gradvis stigning i afgifterne på benzin og diesel og lægger her op til en samlet stigning på 50 øre per liter, som indføres frem til 2025. Det vil sige en stigning på 10 øre per liter i 2021. Afgiftsstigningen vil gøre det dyrere at køre i konventionelle biler og vil derfor øge tilskyndelsen til at købe grønne biler og sætte skub på den grønne omstilling af bilparken. Tiltaget skal også ses i lyset af den planlagte afgiftsstigning på diesel i Tyskland på ca. 50 øre per liter fra 2021. Tiltaget forventes at tilvejebringe et merprovener på 140 mio. kr. i 2021, stigende til 700 mio. kr. fra 2025.

Skat på digitale tjenester (300 mio. kr. fra 2023)

Vi ønsker, at der indføres en skat på digitale tjenester i tråd med Europakommis-sionens forslag fra marts 2018. Der pågår i øjeblikket et arbejde – både i regi af OECD og EU – med henblik på at koordinere en sådan skat internationalt. En fuld afklaring i OECD kan imidlertid have lange udsigter og – som Europakommis-sionens formand signalerede i sin "state of the union tale" – kan der blive brug for, at Europa bevæger sig hurtigere på dette spørgsmål. Vi ønsker, at Danmark indfører en skat på digitale tjenester senest i 2023, allerhelst sammen med de øvrige EU-lande.

Afskaffelse af den grønne check (2,6 mia. kr. i provener i 2021)

Vi vil afskaffe den grønne check, som blev indført i 2010 som en skattefri kompen-sation for indførte afgiftsforhøjelser på blandt andet grønne afgifter. Siden 2010 er en lang række grønne afgifter blevet nedsat eller afskaffet. Det gælder også nogle af de afgifter, som var baggrunden for indførelsen af grøn check. I disse år er yderligere afgiftsreduktioner under indfasning, hvilket vil føre til endnu lavere el- og varmeregninger i de kommende år. Der er derfor ikke som tidligere brug for en særlig grøn kompensation.

Afskaffelsen af den grønne check skønnes at øge beskæftigelsen med 1.400 per-soner og forbedre de offentlige finanser med 2,6 mia. kr. i 2021.

Afskaffelse af boligjobordning (540 mio. kr. i provener)

Boligjobordningen er en dyr skatteordning, som understøtter arbejde, som i for-vejen ville være blevet udført. Derfor ønsker Radikale Venstre den afskaffet.

Ordningen, som giver et ligningsmæssigt fradrag (for arbejds løn) ved både ser-vice- og håndværksydelser, vil give et provener på omkring 540 mio. kr., hvis den afskaffes.

Afskaffelse af seniorjob (400 mio. kr. i mindre udgift)

Seniorjobordningen har vist sig at være en dyr og unødvendig ordning, som ikke reelt har bidraget til at holde seniorer på arbejdsmarkedet. Derfor foreslår vi, at seniorjobordningen afskaffes. Det vil øge den ordinære beskæftigelse med 1.200 personer og forbedre de offentlige finanser med 400 mio. kr.

Forhøjelse af stormflodafgiften (200 mio. kr. i provenu)

Vi foreslår en forhøjelse af stormflodafgiften fra 60 til 100 kr. per police. Forhøjelsen forventes at indbringe et merprovener på ca. 200 mio. kr. per år. Pengene skal anvendes til etableringen af en klima- og kystfond, der fremmer klimatilpasning og kystbeskyttelse, herunder reduktion af overløb fra kloakker, jf. afsnittet om "Mere natur, ren luft og bedre miljø".

Intelligent grænsekontrol (100 mio. kr. i mindreudgift)

Den midlertidige grænsekontrol blev indført i januar 2016. Kontrollen dræner politi og forsvar for ressourcer, som ville være bedre anvendt på andre områder – det siger Politiet også selv, når man spørger dem. Vi foreslår at afskaffe den stedfæstede grænsekontrol og erstatte den med en intelligent og mobil grænsekontrol i grænseområdet, hvilket medfører en mindreudgift på 100 mio. kr.

Tilbagerulning af børnedomstol (100 mio. kr. i mindreudgift)

Gruppen af unge, der begår gentagen eller grov kriminalitet, er blevet mere end halveret de sidste ti år. Alligevel har den tidligere regering, Dansk Folkeparti og Socialdemokratiet vedtaget en Ungdomskriminalitetsreform med hårdere straffe og øget mulighed for indespærring af udsatte børn helt ned til 10 år. Radikale Venstre har fra starten været imod det nye Ungdomskriminalitetsnævn og foreslår det afskaffet.

Nedskæring af Promilleafgiftsfonden (130 mio. kr. i mindreudgift)

Vi foreslår en budgetregulering i den offentlige fond Promilleafgiftsfonden på 130 mio. kr. Budgetreguleringen skal blandt andet ses i lyset af de øgede indsatser i forhold til økologifremme og styrket forskning.

Udenlandsk arbejdskraft (giver et merprovener og øger arbejdsudbuddet på sigt)
Udlændinge, som kommer hertil og arbejder, er en god forretning, som leverer et stort bidrag til statskassen. Derfor ønsker Radikale Venstre at gøre det lettere for danske virksomheder at ansætte udenlandsk arbejdskraft, blandt andet ved at sænke beløbsgrænsen i beløbsordningen til 360.000 kr.

OVERBLIK OVER FORSLAG OG FINANSIERING**INITIATIVER****MIO. KR. I 2021****GRØN****Grønt råderum**

Jordens fond og udtagning af lavbundsjord	1.000
Grøn omstillingsbuffer for transport	1.000

Grøn genstart

Grønt investeringsvindue*	500
Pulje til udfasning af olie- og gasfyr*	400
P2X, CO ₂ -fangst og grønne brændstoffer*	375
Ladestanderer*	100
Samkørsel*	17

Grønne iværksætterinitiativer

Grønt iværksætterkorps*	20
Grønt iværksætterpanel*	5

Mere natur, ren luft og bedre miljø

Naturnationalparker og urørt skov*	200
Ren luft-zoner	8
Innovationscenter for økologisk landbrug	15
Klima- og kystfond*	250

Grøn i verden

Additional klimabistand	300
-------------------------	-----

SUM GRØNNE FORSLAG**4.190****FRI****Glade børn**

Ordentlige normeringer med uddannede pædagoger, senere børnehavestart og udskudt skolestart	200
Byggelejepladser	25

Skolen fri og ind i fremtiden

Mere frihed i folkeskolen	3
Flere lærere i folkeskolen (udmøntning af FL2o)	
Styrk åben skole	10
Teknologiforståelse som obligatorisk fag i folkeskolen	75
Teach First (stigende til 9 mio. kr. i 2023)	3
Bedre indeklimate og hygiejne i folkeskolen*	100

NOTE: Initiativer markeret med * finansieres helt eller delvist fra corona-kassen i 2021.

Et godt afsæt for ungdommen

Geninvestering i ungdomsuddannelser.....	260
Løft af FGU.....	60
Ungdom fri for kriminalitet.....	75
100 pct. målsætning for unge i udsatte boligområder.....	25
Mind Your Own Business (stiger til 8,5 mio. kr. fra 2022).....	4

Ligeværd

Styrket seksualundervisning i grundskolen.....	5
Obligatorisk modul om krop, køn og seksualitet på læreruddannelsen.....	7
Styrk LGBT+ Danmark.....	6
Handlingsplan mod diskrimination.....	2
Statsborgerskab til unge født i Danmark.....	0
Uddannelse skal tælle med ved permanent ophold.....	0
Lettere adgang til familiesammenføring.....	0
Suspendering af ghettolisten.....	0
Afskaffelse af tolkegebyr.....	2
Uvildig rådgivning på udlændingeområdet.....	7
Genoprette KVINFOR driftsbevilling.....	9
Kønskommission.....	7

Frihed fra vold og undertrykkelse

Støtte til organisationer, der kæmper imod social kontrol (Exitcirklen, Etnisk Ung, Sabaah, Dansk Flygtningehjælps Ungdom, Baba og Bydelsmødre).....	18
Indsatser mod social kontrol.....	8
Uddannelse i håndtering af social kontrol.....	5
Ligestilling i retten til psykologihjælp for voldsramte mænd og kvinder.....	6
Hjælp til ofre for digitale krænkelser.....	2
Tilbagebetale midler til kvindekrisecentre.....	11
Bedre støtte til voldtægtsofre.....	15

Værdighed og håndsrækning til særlige grupper

Bedre vilkår og efterværn for anbragte unge.....	4
Styrket forebyggelse og bedre kvalitet i alkoholbehandlingen.....	7
Bedre hjælp til mennesker med spiseforstyrrelser.....	3
Socialt frikort.....	10
Udvidet støtte til pårørende til indsatte.....	1
Sorglinjen og "Er du okay?".....	8

Sundhed

Højdosis influenzavaccine til ældre*.....	45
---	----

SUM FRIE FORSLAG

1.028

NOTE: Initiativer markeret med * finansieres helt eller delvist fra corona-kassen i 2021.

STÆRK

Stærke uddannelser og nye ideer

Løft af forskningsreserven	200
Løft af Folkeuniversitetet	7
Flere danske studerende ud i verden	10
Styrkelse af sprogfag	20
Opbygning af forskningskapacitet på læreruddannelsen	70
Dispensation fra kandidatreglen	10

Et trygt arbejdsmarked hvor flere hjælpes

Afskaffelse af modregning i folkepensionen	584
Opskoling af langvarige kontanthjælpsmodtagere	100
Jobbanken	25

Gode vilkår for virksomheder

Digital satsning*	500
Styrkelse af Innobooster*	300
Permanent F&U-fradrag på 130 pct. (virkning først fra 2022)	0
Bedre indsigt i dansk iværksætteri	3
Sænket kapitalkrav for anpartsselskaber	0
Styrket arbejdsmiljø gennem robotter og teknologi (finansiering fra Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse)	
SMV:Digital	30

Flere i arbejde

Øget beskæftigelsesfradrag	1.500
Forhøjet jobfradrag	1.000

Åbenhed og ansvar i verden

Forhøjet udviklingsbistand	100
Ansvar for flere kvoteflygtninge	40
Evakuering af børn fra Moria-lejren (finansieres af udisponerede midler sfa. et lavt antal kvoteflygtninge i 2020)	
Lettere adgang for ophold for social- og sundhedsassistenter	0
Undgå flaskehalse ved ansættelse af udenlandske læger	15
Danwatch	3
Styrkelse af dansk udenrigspolitik	75

Kultur, medier og demokrati

Kulturpakke for børn og unge, fast bevilling	40
Kulturpakke for børn og unge, engangsbevilling*	25
Nye initiativer og ordninger til at styrke kunstnere og kulturliv	77
Udvidelse eller forlængelse af bevillinger på kulturområdet (stiger til 40 mio. kr. årligt fra 2023)	20
Øvrige engangsbevillinger på kulturområdet*	41
Annullere besparelser i DR (255 mio. kr. fra 2022)	0
Styrket fokus på menneskerettigheder	5
Bedre retssikkerhed med forvaltningsdomstol	2

SUM STÆRKE FORSLAG

4.802

SUM INITIATIVER

10.020

NOTE: Initiativer markeret med * finansieres helt eller delvist fra corona-kassen i 2021.

FINASIERING

MIO. KR. I 2021

Træk på centrale reserver på §35

6.331

- Heraf træk på "coronakasse" 2.673

Finansieringsforslag

4.475

- Afskaffelse af grøn check2.600
- Afskaffelse af boligjobordning 540
- Afskaffelse af seniorjobordning 400
- Alkoholafgifter forhøjes med 10 pct. 140
- CO2-afgift på fly fra 2022 0
- Forhøjelse af partikeludledningsafgift125
- Brændeovnsafgift fra 2022 0
- Forhøjelse af benzin- og dieselafgift 140
- Skat på digitale tjenester fra 2023 0
- Forhøjelse af stormflodafgift200
- Intelligent grænsekontrol 100
- Tilbagerulning af børnedomstol 100
- Lettere adgang til international arbejdskraft
- Budgetregulering promilleafgiftsfonden130

SUM FINASIERING

10.806

